

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 36 00, 01 400 33 11

E: gp.mgrt@gov.si

www.gov.si

Številka: 007-106/2019/117

Ljubljana, 4. 11. 2021

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o nadzoru vesoljskih dejavnosti (EVA: 2018-2130-0005) – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepa vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga zakona o nadzoru vesoljskih dejavnosti (EVA: 2018-2130-0005) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v sprejetje po rednem zakonodajnem postopku.

mag. Janja Garvas Hočevar
v. d. generalnega sekretarja

Priloga:

- Predlog zakona o nadzoru vesoljskih dejavnosti

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije
- Ministrstvo za finance
- Ministrstvo za infrastrukturo
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- Ministrstvo za javno upravo
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Ministrstvo za kulturo
- Ministrstvo za notranje zadeve
- Ministrstvo za obrambo
- Ministrstvo za okolje in prostor
- Ministrstvo za pravosodje
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none"> - Jernej Salecl, generalni direktor Direktorata za internacionalizacijo, podjetništvo in tehnologijo, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo; - Tanja Permozer, sekretarka, Direktorat za internacionalizacijo, podjetništvo in tehnologijo, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
3. b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
<ul style="list-style-type: none"> - Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo; - Simon Zajc, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo; - Jernej Salecl, generalni direktor Direktorata za internacionalizacijo, podjetništvo in tehnologijo, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
5. Kratek povzetek gradiva:
<p>Na področju vesoljskih tehnologij v Sloveniji je v zadnjih letih prišlo do hitrega razvoja. V letu 2016 je Slovenija postala pridružena članica Evropske vesoljske agencije (ESA), poleg tega pa sta bila v Sloveniji razvita kar dva satelita, ki sta bila predvidena za izstrelitev v letu 2019, zaradi neuspešne predhodne izstrelitve pa je prišlo do zamika in je do izstrelitve prišlo jeseni leta 2020. V skladu z mednarodno ureditvijo področja se vesoljske objekte, izstreljene v vesolje, vpiše v register vesoljskih objektov pri Združenih narodih, pred tem pa morajo biti vpisani v nacionalni register, ki ga v Sloveniji še nimamo. Republika Slovenija do sedaj še ni sprejela nobene področne zakonodaje, ki bi obravnavala ali urejala področje vesoljske dejavnosti in vzpostavitve nacionalnega registra vesoljskih objektov.</p> <p>Republika Slovenija je v skladu z mednarodno zakonodajo odškodninsko odgovorna za škodo, ki jo njena vesoljska dejavnost povzroči tretjim državam, zato je potrebno, da izvaja nadzor nad vesoljsko dejavnostjo, ki se izvaja na njenem teritoriju ali s strani njenih prebivalcev in vzpostavi nacionalni register vesoljskih objektov.</p> <p>V skladu z glavnim ciljem predloga zakona o nadzoru vesoljskih dejavnosti zakon določa, da je pred izvajanjem vesoljske dejavnosti potrebno pridobiti dovoljenje. Postopek se vodi kot upravna zadeva, dovoljenje pa se izda, če so izpolnjeni pogoji, ki zagotavljajo, da je vesoljska dejavnost varna in da ne povzroča škodljivih posledic niti na Zemlji, niti v vesolju. Izpolnjevanje pogojev preverja komisija, ki jo imenuje minister, pristojen za tehnologijo. Komisija pred odločanjem pridobi mnenja ostalih pristojnih ministrstev, če je to v skladu s predlogom zakona potrebno. Ministrstvo lahko za mnenje zaprosi tudi ESO. Predlog zakona predvideva tudi okoliščine v katerih je možno dovoljenje preklicati.</p> <p>Predlog zakona poleg tega vzpostavlja nacionalni register vesoljskih objektov, ki je podlaga za vpis v register pri Združenih narodih in določa elemente, ki se v register vpisujejo.</p> <p>Predlog zakona tudi določa, da se lahko upravljanje na vesoljskem objektu prenese le s predhodnim pisnim dovoljenjem ministrstva, pri čemer se ponovno presoja izpolnjevanja nekaterih pogojev za izdajo dovoljenja iz 5. člena. Razlog za to zahtevo je, da se ohrani nadzor nad konkretnim vesoljskim objektom.</p> <p>Predlog zakona določa tudi obveznosti upravljavca o poročanju o vsaki nesreči oziroma zapletih pri</p>

delovanju objekta. Nadzor nad izvajanjem tega zakona izvaja ministrstvo.		
<p>Predlog zakona ureja odgovornost za škodo, povzročeno s strani vesoljske dejavnosti, v skladu z mednarodno ureditvijo tega vprašanja in določa, da če Republika Slovenija izplača odškodnino za škodo, ki jo je povzročil vesoljski objekt, lahko od upravljavca in lastnika uveljavlja regresni zahtevek do višine skupne zavarovalne vsote iz tega zakona. Ta omejitev se ne uporablja, če je škoda povzročena iz velike malomarnosti ali namenoma.</p> <p>Predlog zakona predvideva še prekrške za neupoštevanje določb zakona.</p> <p>V roku 2 mesecev po uveljavitvi zakona bo Vlada Republike Slovenije z uredbo podrobneje uredila pogoje in postopke za izdajo dovoljenja in vpis v register. Poleg tega pa je vključena še določba za urejanje dejavnosti, ki so bile začete pred uveljavitvijo zakona oziroma v roku dveh mesecev po začetku veljavnosti zakona.</p>		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	uskklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		NE
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:		NE
Pri izvajanju zakona lahko pride do manjših stroškov, ki so povezani s stroški službenih poti članov komisije, ki niso zaposleni na MGRT, vendar je vrednost teh stroškov minimalna.		
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:		NE
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: <ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 		NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: <ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: - Združenju občin Slovenije ZOS: - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: <ul style="list-style-type: none"> - v celoti, - večinoma, - delno, 		NE NE NE

– niso bili upoštevani. Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA
Datum objave: 28. 5. 2019, z rokom za pripombe v javni obravnavi 28. 6. 2019. Gradivo je bilo objavljeno tudi na portalu E-demokracija.	
<p>Največ pomislekov s strani javnosti je bilo na vprašanje možnosti opustitve zavarovanja, ker je bila ta možnost v prvotnem osnutku predvidena za vesoljske dejavnosti, ki so bile že razvite z javnimi sredstvi ali pa če bi prispevale k novim znanstvenim odkritjem ali tehnološkemu preboju. Izražena so bila mnenja, da bi ta točka člena morala enako obravnavati tudi neznanstvene in netehnološke oblike vesoljskih dejavnosti (predstavljena je bila ideja umetniškega satelita). Predlog zakona v nobenem primeru ne omejuje dostopa niti koriščenja vesoljske tehnologije na zemlji, niti do izvajanja vesoljske dejavnosti v vesolju, v kolikor so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 5. člena. Pogoji za opustitev zavarovanja pa so bili v sedANJI različici predloga zakona spremenjeni na način, da opredeljujejo zgolj vrsto vesoljske dejavnosti v skladu z stopnjo tveganja, ki jo ta predstavlja, in ne področja delovanja. S tem so tudi vesoljski objekti s področja kulture v celoti izenačeni z ostalimi.</p> <p>Nekaj vprašanj je bilo tudi glede višine zavarovalne vsote iz 5. člena zakona. Višina je določena na nivoju, kot se uporablja tudi v drugih evropskih državah za to področje.</p> <p>Postavljeno je bilo vprašanje, ali določilo, da se zakon nanaša na vse vesoljske dejavnosti, ki se izvajajo s strani državljana RS ali pravne osebe s sedežem v RS pomeni, da bo morala npr. NASA zaprositi za dovoljenje RS, če bo prebivalec RS sodeloval na projektu? Vesoljske dejavnosti se zaradi svoje narave pogosto ne izvajajo v isti državi, iz katere prihajajo izvajalci le-te. Omenjena določba pa ne pomeni, da bi NASA morala pridobiti dovoljenja s strani Slovenije, če bi na njenem projektu sodeloval slovenski državljan. V tem primeru je izvajalec vesoljske dejavnosti še vedno NASA. Določba zgolj pokriva tudi možnost samostojnega izvajanja vesoljske dejavnosti s strani državljana RS.</p> <p>Prejeta je bila tudi pobuda, da bi morala vesoljska dejavnost vključevati tudi fazo izgradnje/izdelave vesoljskega objekta. Ministrstvo se je odločilo, da te pobude ne bo upoštevalo iz razloga narave tega dela aktivnosti. Izdelava satelitskega objekta je pogosto povsem inovativno delo, ki ne pripelje vedno do delujočega satelita. Glede na članstvo Slovenije v ESI lahko naša podjetja in inštitucije sodelujejo tudi pri izgradnji in izdelavi vesoljskih objektov ESE, v primeru velikih objektov kot podizvajalec v primeru manjših satelitov pa lahko tudi kot vodilni izvajalec. V tem primeru se šele v zadnji fazi sprejme odločitev ali bo satelit v register vpisala Slovenija ali ESA. Včasih gre tudi za vzporeden razvoj več inovativnih rešitev, ki pa na koncu niso vse izbrane za izstrelitev v vesolje. Ker je osnovni namen zakona nadzor nad samimi izstrelitvami ter operativno fazo objekta v vesolju, ni smiselno, da se vse začetne faze izdelave vesoljskega objekta obremeni z izpolnjevanjem vseh zahtev za izdajo dovoljenja, ki vključuje med drugim tudi finančno obveznost zavarovanja dejavnosti.</p> <p>Prejeli smo še mnenje, da je določba o prenosu lastništva vesoljske dejavnosti le z dovoljenjem ministrstva neustrezna, na kar je bil odziv ministrstva, da dovoljenje ministrstva k prenosu lastninske pravice na vesoljskih objektih ne pomeni dodatnega pogoja za prenos lastninske pravice, ampak služi predvsem preverjanju pogojev za izvajanje vesoljske dejavnosti. Da ne gre za pogoj prenosa lastninske pravice, je razvidno iz kazenskih določb osnutka zakona, ki določajo prekršek za prenos lastninske pravice brez pridobitve dovoljenja ministrstva.</p>	

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
Zdravko Počivalšek MINISTER	

PREDLOG ZAKONA O NADZORU VESOLJSKIH DEJAVNOSTI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJETJE PREDLOGA ZAKONA

Leta 2010 je Republika Slovenija sklenila Sporazum evropske sodelujoče države med Republiko Slovenijo in Evropsko vesoljsko agencijo (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 8/10), ki je omogočil sodelovanje Republike Slovenije z Evropsko vesoljsko agencijo, v letu 2016 pa je s podpisom Pridružitvenega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Evropsko vesoljsko agencijo (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 15/16) Republika Slovenija postala pridružena članica Evropske vesoljske agencije. Oktobra 2020 je bil podpisan nadgrajen Pridružitveni sporazum med Vlado Republike Slovenije in Evropsko vesoljsko agencijo (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 8/20), ki vključuje nove aktivnosti na področju vesoljske tehnologije.

Področje vesolja je na mednarodnem nivoju urejeno s petimi konvencijami, od katerih v Republikli Sloveniji veljajo štiri:

- Pogodba o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/19),
- Sporazum o reševanju astronomov, povratku teh in o vračanju predmetov, izstreljenih v vesolje (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 21/71), ki ga je Republika Slovenija nasledila z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij, za katere je depozitar vlada ZDA, haaških konvencij in konvencij o intelektualni lastnini (Uradni list RS, št. 24/92),
- Konvencija o mednarodni odškodninski obveznosti za škodo, ki jo povzročijo vesoljska letala, (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 9/77), ki jo je Republika Slovenija nasledila z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij, za katere je depozitar vlada ZDA, haaških konvencij in konvencij o intelektualni lastnini (Uradni list RS, št. 24/92), in
- Konvencija o registriranju v vesolje lansiranih objektov (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 1/79), ki jo je Republika Slovenija nasledila z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij Organizacije Združenih narodov in konvencij, sprejetih v Mednarodni agenciji za atomsko energijo (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 9/92, 9/93, 5/99, 9/08, 13/11, 9/13, 5/17 in 8/18).

Poleg tega je Republika Slovenija pogodbenica naslednjih mednarodnih pogodb, ki tudi posegajo na področje vesolja:

- Pogodbe o prepovedi poskusov z jedrskim orožjem v atmosferi, v nadzračnem prostoru in pod vodo (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 11/63), ki jo je Republika Slovenija nasledila z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij Sveta Evrope, Ženevskih konvencij in dodatnih protokolov o zaščiti žrtev vojne in mednarodnih

- sporazumov s področja kontrole oborožitve, za katere so depozitarji tri glavne jedrske sile (Uradni list RS, št. 14/92 in Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 7/19),
- Konvencije o razdelitvi signalov za prenos programa po satelitu (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 13/77), ki jo je Republika Slovenija nasledila z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij UNESCO, mednarodnih večstranskih pogodb o zračnem prometu, konvencij mednarodne organizacije dela, konvencij mednarodne pomorske organizacije, carinskih konvencij in nekaterih drugih mednarodnih večstranskih pogodb (MKUNZ) (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 15/92, 1/97 in 17/15),
- Konvencije o ustanovitvi Evropske organizacije za uporabo meteoroloških satelitov (EUMETSAT) (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/08) in
- Ustave in konvencije Mednarodne telekomunikacijske zveze (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 19/94 in 10/07).

Zaradi vključitve Republike Slovenije v Evropsko vesoljsko agencijo je prišlo do hitrega razvoja vesoljskega sektorja v Sloveniji. Slovenska podjetja in institucije so se začela aktivno ukvarjati tudi z razvojem satelitov in drugih vesoljskih objektov. Pri dogovorih o izstrelitvah satelitov med upravljavci, Evropsko vesoljsko agencijo in ponudniki izstrelitev se preverja tudi spoštovanje mednarodnopravnih zavez, kar ureja predlog Zakona o nadzoru vesoljskih dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona). Sprejetje predloga zakona bo zato omogočilo slovenskim podjetjem in institucijam, da enakopravno delujejo na svetovnem vesoljskem področju.

Po vključitvi Republike Slovenije v Evropsko vesoljsko agencijo sta bila razvita in izstreljena že dva satelita. Konvencija o registriranju v vesolje lansiranih objektov (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 1/79) v 2. členu določa, da če je posamezen vesoljski objekt lansiran v zemeljsko orbito ali izven nje, država lansiranja oziroma izstrelitve ta objekt registrira tako, da ga vpiše v svoj ustrezen register. 4. člen omenjene konvencije določa, da vsaka država registriranja pošlje generalnemu tajniku Organizacije združenih narodov podatke o vsakem vesoljskem objektu, ki je vpisan v njen register. Republika Slovenija nacionalnega registra še nima vzpostavljenega, zato se s predlogom zakona vzpostavlja nacionalni register izstreljenih vesoljskih objektov.

Republika Slovenija je v skladu z 2. in 3. členom Konvencije o mednarodni odškodninski obveznosti za škodo, ki jo povzročijo vesoljska letala (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 9/77), odškodninsko odgovorna za škodo, ki jo njena vesoljska dejavnost povzroči tretjim državam, zato se s predlogom zakona vzpostavlja nadzor nad vesoljsko dejavnostjo, ki se izvaja na območju Republike Slovenije ali s strani državljanov Republike Slovenije ali pravnih oseb s sedežem v Republiki Sloveniji. Za opravljanje vesoljske dejavnosti je zato predvidena pridobitev dovoljenja, po izstrelitvi vesoljskega objekta se le-tega vpiše v register vesoljskih objektov, upravljavci vesoljskih dovoljenj pa imajo obveznost obveščanja o dogodkih ali dejstvih povezanih z izpolnjevanjem pogojev, obstoju nesreče ali nevarnosti, okoliščinah, ki onemogočajo upravljanje ali operativni nadzor nad vesoljskim objektom ter o prenehanju vesoljske dejavnosti.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Glavni cilj predloga zakona je urediti nadzor nad vesoljskimi dejavnostmi na območju Slovenije, na plovilu ali zrakoplovu, registriranim v Republiki Sloveniji, in za vesoljske dejavnosti, ki jih izvajajo državljani Republike Slovenije ali pravne osebe s sedežem v Republiki Sloveniji.

Navedeni cilj je v skladu s Pogodbo o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/19), ki določa, da so države odgovorne za nacionalne vesoljske dejavnosti, ki jih izvajajo vladni ali nevladni subjekti, da so odgovorne za škodo, ki jo povzročijo vesoljski predmeti, in da se morajo izogibati škodljivemu onesnaženju prostora in nebesnih teles. Z namenom učinkovitega nadzora države nad vesoljskimi dejavnostmi se v predlogu zakona določajo pogoji, pod katerimi se upravljavcem izda dovoljenje za izvajanje vesoljske dejavnosti, ter se vzpostavlja register izstreljenih vesoljskih objektov.

Cilj predloga zakona je tudi:

- urediti področje vesoljskih dejavnosti v skladu z mednarodnimi pogodbami, h katerim je pristopila Republika Slovenija;
- urediti način in postopek pridobitve dovoljenja za izvajanje vesoljskih dejavnosti v Republiki Sloveniji;
- zagotavljati okoljsko varno vesoljsko dejavnost, ki ne bo povečevala količine vesoljskih odpadkov;
- urediti prenos in preklic izdanega dovoljenja za izvajanje vesoljskih dejavnosti na območju Republike Slovenije;
- določiti obveznost zavarovanja za škodo, povzročeno z vesoljsko dejavnostjo;
- vzpostaviti odgovornost upravljavca vesoljskega objekta za škodo, ki jo povzroči vesoljski objekt na Zemlji, plovilu ali zrakoplovu v letu, ter v vesolju.

2.2 Načela

Temeljna načela, ki jih predlog zakona zasleduje, so:

- načelo zakonitosti: opredeljuje, da je ministrstvo v postopku izdaje dovoljenja zavezano odločati po zakonu oziroma na zakonit način. Postopek pa mora potekati v skladu z določbami zakona, ki ureja splošni upravni postopek, in v skladu s predlogom zakona v delih postopka, kjer predlog zakona določena vprašanja ureja drugače kot zakon, ki ureja splošni upravni postopek. S predlogom zakona se določajo okvirji izvajanja vesoljske dejavnosti upravljavcev z namenom omejiti tveganja za državo, do katerih lahko pride pri opravljanju te dejavnosti v skladu z mednarodnopravnimi zavezami Republike Slovenije.
- načelo preglednosti delovanja vesoljskih dejavnosti: se nanaša na vzpostavitev registra izstreljenih vesoljskih objektov in na zahtevo o poročanju o vseh spremembah izvajanja vesoljskih dejavnosti, s čimer se zagotavlja varno izvajanje vesoljskih dejavnosti za upravljavce in zaščito javnega interesa;
- načelo prepovedi povzročanja škode: zavezuje upravljavce, da se v okviru izvajanja vesoljske dejavnosti izogibajo povzročanju škode. Predlog zakona nalaga obveznost tistemu, ki povzroči škodo z izvajanjem vesoljske dejavnosti, za katero je morala odškodnino v skladu z mednarodnopravnimi zavezami poravnati Republika Slovenija, da škodo povrne, ter daje Republiki Sloveniji pravico uveljavljati povračilo že izplačane odškodnine za škodo od upravljavca (regresni zahtevki države);
- načelo spoštovanja mednarodnih obveznosti: predlog zakona sledi mednarodni ureditvi področja vesoljskih dejavnosti ter vzpostavlja nadzor nad vesoljskimi dejavnostmi in register izstreljenih vesoljskih objektov v skladu z mednarodnimi pogodbami, katerih podpisnica je Republika Slovenija.

Bistvena načela mednarodnega prava, vsebovana v mednarodnih pogodbah, ki zavezujejo Republiko Slovenijo in ki jih povzema tudi predlog zakona, so:

1. Dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja se izvajajo v skladu z mednarodnim pravom, vključno z Ustanovno listino Združenih narodov, v interesu ohranjanja mednarodnega miru in varnosti ter spodbujanja mednarodnega sodelovanja in razumevanja. Države nosijo mednarodno odgovornost za nacionalne dejavnosti v vesolju, ki jih izvajajo vladne agencije ali nevladne organizacije, in za zagotavljanje, da se nacionalne dejavnosti izvajajo v skladu z bistvenimi načeli mednarodnega prava. Za dejavnosti nevladnih subjektov v vesolju je potrebno dovoljenje in stalni nadzor zadevne države. Kadar v vesolju dejavnosti izvaja mednarodna organizacija, nosi odgovornost za spoštovanje omenjenih načel mednarodna organizacija in države, ki v njej sodelujejo.
2. Država, v registru katere se nahaja predmet, izstreljen v vesolje, ohrani pristojnost in nadzor nad takim predmetom in vsem osebjem, ki je v njem, medtem ko je v vesolju. Na lastništvo predmetov, izstreljenih v vesolje, in njihovih sestavnih delov, ne vpliva njihov prehod skozi vesolje ali vrnitev na Zemljo. Takšni predmeti ali sestavni deli, najdeni zunaj meja države registracije, se vrnejo tej državi, ki na zahtevo pred vrnitvijo predloži identifikacijske podatke.
3. Vsaka država, ki izstrelji ali naroči izstrelitev predmeta v vesolje, in vsaka država, s katere ozemlja ali objekta se predmet izstrelji, je odgovorna za škodo, ki jo tuji državi ali njenim fizičnim ali pravnim osebam s tem predmetom povzročijo na Zemlji, v zračnem prostoru ali vesolju.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

Ena izmed bistvenih rešitev predloga zakona je določba 4. člena, ki določa, da je pred začetkom izvajanja vesoljske dejavnosti potrebno pridobiti dovoljenje. Postopek se vodi kot upravna zadeva, dovoljenje pa se izda, če so izpolnjeni pogoji iz 5. člena, ki zagotavljajo, da je vesoljska dejavnost varna in ne povzroča škodljivih posledic na Zemlji ali v vesolju.

Pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, se nanašajo na strokovno usposobljenost, tehnično znanje in zadostna finančna sredstva upravljavca. Vesoljska dejavnost se mora izvajati v skladu z mednarodnimi standardi in smernicami mednarodno priznanih standardizacijskih organizacij o varnosti in tehnologiji na področju vesoljskih dejavnosti. Vesoljska dejavnost ne sme predstavljati nevarnosti za obrambo države, javni red, varnost ljudi in njihovega premoženja, obveščevalno-varnostno dejavnost države ali varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter ne sme negativno vplivati na javno zdravje, okolje in letalstvo. Vesoljska dejavnost tudi ne sme biti v nasprotju z mednarodnimi pogodbami in pravili mednarodnega prava, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, predvidevati pa mora ukrepe za omejevanje nastanka vesoljskih odpadkov v skladu z veljavnimi smernicami Združenih narodov za zmanjševanje vesoljskih odpadkov ter za omejevanje škodljivih okoljskih učinkov na Zemlji, v vesolju in škodljivih sprememb v atmosferi. Za izvajanje vesoljske dejavnosti se predvideva uporaba frekvenc, skladno z zakonodajo, ki ureja upravljanje radijskega spektra. Predlog zakona v 5. členu tudi določa, da Vlada Republike Slovenije z uredbo podrobneje določi pogoje, dokazila, ki se priložijo predlogu, in način izdaje dovoljenja.

Predlog zakona v 6. členu določa, da mora upravljavec pred izstrelitvijo vesoljskega objekta v vesolje skleniti zavarovanje za škodo, povzročeno z vesoljsko dejavnostjo, osebam ali stvarjem, najmanj v višini 60.000.000 eurov za škodni dogodek za čas izvajanja vesoljske dejavnosti. Ker

pa vse vesoljske dejavnosti niso enako tvegane, predlog zakona v tem členu določa tudi izjeme, za katere ta določba ne velja oziroma velja zahteva za zavarovanje za krajši čas.

Predlog zakona določa, da ministrstvo, pristojno za tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) od pristojnih organov, ki so navedeni v 8. členu, pridobi mnenja o izpolnjevanju posameznih pogojev. To pa ni potrebno, kadar gre za manj tvegane vesoljske dejavnosti, kot so opredeljene v 6. členu predloga zakona. Ministrstvo lahko na podlagi 9. člena predloga zakona v postopku presoje izpolnjevanja tehničnih pogojev za mnenje zaprosi tudi Evropsko vesoljsko agencijo.

Predlog zakona v 10. členu določa, da predlog za izdajo dovoljenja obravnava komisija, ki ima predsednika in štiri člane. Predsednik komisije in dva člana so predstavniki ministrstva, pristojnega za tehnologijo, en član je predstavnik ministrstva, pristojnega za znanost, en član pa je predstavnik ministrstva, povezanega z dejavnostjo vesoljskega objekta. Minister na podlagi mnenja komisije o izpolnjevanju pogojev izda dovoljenje ali zavrne predlog upravljavca.

Predlog zakona v 12. členu določa okoliščine, v katerih ministrstvo dovoljenje prekliče, ter določa možnost za odpravo nepravilnosti. V 13. členu pa predlog zakona določa, da se upravljanje vesoljskega objekta lahko prenese na drugega upravljavca le z dovoljenjem ministrstva za prenos upravljanja.

Predlog zakona v 14. členu v skladu z zahtevami Konvencije o registriranju v vesolje lansiranih objektov vzpostavlja nacionalni register izstreljenih vesoljskih objektov, ki je podlaga za vpis v register pri Združenih narodih, določa nabor podatkov, ki se vpisujejo v register, ter določa, da Vlada Republike Slovenije z uredbo podrobneje uredi način vodenja registra.

V 15. členu predlog zakona določa kdaj in kako mora upravljavec obveščati ministrstvo o dogodkih ali dejstvih, povezanih z izpolnjevanjem pogojev, obstoju nesreče ali nevarnosti, okoliščinah, ki onemogočajo upravljanje ali operativni nadzor nad vesoljskim objektom ter o prenehanju vesoljske dejavnosti.

Predlog zakona v 16. členu ureja odgovornost za škodo, povzročeno zaradi izvajanja vesoljske dejavnosti, v skladu z mednarodno ureditvijo tega vprašanja, in pravico države do povrnitve škode.

Predlog zakona v 18. členu navaja prekrške, do katerih lahko pride zaradi neizvajanja določb zakona, ter kazenske določbe v primeru ugotovljenih prekrškov. Namen predloga zakona je tudi izvajanje učinkovitega nadzora nad izvajanjem vesoljskih dejavnosti.

Predlog zakona v 21. členu tudi določa uporabo določb za vesoljske dejavnosti, ki se že izvajajo oziroma se bodo začele izvajati v roku dveh mesecev po uveljavitvi tega zakona.

b) Način reševanja

Izpolnjevanje pogojev za pridobitev dovoljenja preverja ministrstvo, ki je pristojno za izdajo dovoljenja, to je ministrstvo, pristojno za tehnologijo. O izpolnjevanju pogojev, ki se nanašajo na obrambo države, javni red, varnost ljudi in njihovega premoženja, obveščevalno varnostno dejavnost ali varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, na javno zdravje, okolje, letalstvo,

obveznosti Republike Slovenije po mednarodnem pravu, zahteva ministrstvo mnenje glede izpolnjevanja pogojev od pristojnih organov. Skladno s četrtem in petim odstavkom 209. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20 – ZIUOPDVE; v nadaljnjem besedilu: ZUP), mora organ, čigar mnenje je potrebno za izdajo odločbe, podati mnenje najpozneje v 15 dneh od dneva, ko je bilo to od njega zahtevano. Če ta organ v tem roku ne poda mnenja, izda pristojni organ odločbo tudi brez mnenja.

Predlog zakona predvideva okoliščine, v katerih je dopustno že izdano dovoljenje preklicati. Tako je možno dovoljenje preklicati, če v roku petih let vesoljski objekt ni izstreljen, zaradi okoliščin, za katere odgovarja upravljavec, če predlog za izdajo dovoljenja vsebuje neresnične ali pomanjkljive informacije, ki so bistveno vplivale na odločitev o izdaji dovoljenja, če upravljavec nima sklenjenega zavarovanja, če upravljavec ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev dovoljenja, ali če je preklic dovoljenja nujen zaradi uresničevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije.

Predlog zakona določa, da se lahko upravljanje na vesoljskem objektu prenese le z dovoljenjem ministrstva, pri čemer se ponovno presoja izpolnjevanje pogojev za izdajo dovoljenja iz točk a) in c) prvega odstavka 5. člena predloga zakona, novi upravljavec pa mora izpolnjevati tudi pogoj iz 6. člena predloga zakona glede zavarovanja. Razlog za to zahtevo je ohranitev nadzora Republike Slovenije nad konkretnim vesoljskim objektom. V primeru, ko gre za prenos vesoljske dejavnosti izven Republike Slovenije, ministrstvo soglaša s prenosom, če ima Republika Slovenija z državo, na katero se dejavnost prenaša, sklenjen mednarodni sporazum, ki določa, da bo ta država ustrezno prevzela odgovornost za vesoljsko dejavnost. Ko pa gre za prenos upravljanja iz upravljavca, ki je državljan druge države ali pravna oseba s sedežem v drugi državi na upravljavca, ki je državljan Republike Slovenije oziroma ima sedež v Republiki Sloveniji, se prenos opravi le z dovoljenjem ministrstva po presojanju pogojev iz 5. člena in če ima upravljavec, na katerega se namerava prenesti upravljanje vesoljskega objekta, sklenjeno zavarovanje v skladu s 6. členom tega zakona. Ker gre za omejevalno določbo, je bil opravljen temeljit razmislek, po katerem je bilo ugotovljeno, da je tak postopek potreben, da se ustrezno ohrani nadzor in omeji odgovornost Republike Slovenije za dejavnosti izven njenega ozemlja oziroma za dejavnosti, ki niso izvajane s strani državljanov Republike Slovenije ali pravnih oseb s sedežem v Republiki Sloveniji.

Predlog zakona določa obveznost upravljavca, da ministrstvo v določenem roku obvesti o vsakem dogodku ali dejstvu, ki lahko vpliva na veljavnost izdanega dovoljenja, in o vsaki spremembi v zvezi z izpolnjevanjem pogojev, na podlagi katerih je bilo dovoljenje izdano. Upravljavec mora ministrstvo tudi nemudoma obvestiti o obstoju nesreče ali nevarnosti, ki ogroža varnost ljudi, okolje, vzdrževanje javnega reda in nacionalno varnost, ter zagotoviti primerne ukrepe, da se preprečijo ali v čim večji meri omejijo posledice nesreče ali nevarnosti. Prav tako mora upravljavec ministrstvo obvestiti o okoliščinah, ki onemogočajo upravljanje ali operativni nadzor nad vesoljskim objektom, oziroma o vsaki spremembi ali prenehanju vesoljske dejavnosti. Te informacije so za Republiko Slovenijo ključne, da bo imela dejansko nadzor nad vesoljskimi dejavnostmi, registriranimi v Republiki Sloveniji.

Predlog zakona ureja odgovornost za škodo, povzročeno s strani vesoljske dejavnosti, v skladu z mednarodno ureditvijo tega vprašanja. Ločuje se škoda, ki nastane v vesolju, in škoda, ki jo povzroči vesoljski objekt na površini Zemlje, plovilu ali zrakoplovu v letu. V prvem primeru, ko škoda nastane v vesolju, gre za krivdno odgovornost, v drugem primeru, ko škoda nastane na Zemlji ali zrakoplovu v letu, pa gre za objektivno odgovornost upravljavca. Predlagan 16. člen

tudi določa, da, če Republika Slovenija izplača odškodnino za škodo, ki jo je povzročil vesoljski objekt, lahko od upravljavca uveljavlja povračilo že izplačane odškodnine za škodo (regresni zahtevek države) do višine skupne zavarovalne vsote iz 6. člena predloga zakona. Navedena omejitev višine regresnega zahtevka pa se ne uporablja, če je škoda povzročena iz velike malomarnosti ali namenoma ali če je škoda posledica neizpolnjevanja pogojev za izdajo dovoljenja iz 5. člena ali ravnanja upravljavca v nasprotju s tem zakonom.

Poleg tega predlog zakona tudi predvideva, da ministrstvo izvaja nadzor nad izvajanjem predlaganega zakona. V ta namen mora upravljavec omogočiti dostop do poslovnih prostorov, naprav in poslovne dokumentacije.

c) Normativna usklajenost predloga zakona

Predlog zakona je usklajen z mednarodnimi pogodbami, ki urejajo področje vesolja, h katerim je Republika Slovenija pristopila, in sicer s:

- Pogodbo o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/19),
- Konvencijo o mednarodni odškodninski obveznosti za škodo, ki jo povzročijo vesoljska letala (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 9/77), ki jo je Republika Slovenija nasledila z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij, za katere je depozitar vlada ZDA, haaških konvencij in konvencij o intelektualni lastnini (Uradni list RS, št. 24/92), in
- Konvencijo o registriranju v vesolje lansiranih objektov (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 1-4/79), ki jo je Republika Slovenija nasledila z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij Organizacije Združenih narodov in konvencij, sprejetih v Mednarodni agenciji za atomsko energijo (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 9/92, 9/93, 5/99, 9/08, 13/11, 9/13, 5/17 in 8/18).

Za vodenje postopka za izdajo dovoljenja za izvajanje vesoljskih dejavnosti se uporabljajo določbe ZUP, če predlog zakona posameznih vprašanj upravnega postopka ne ureja drugače (npr. rok za izdajo dovoljenja).

Na podlagi predloga zakona Vlada Republike Slovenije v roku dveh mesecev po uveljavitvi zakona izda uredbo, s katero se podrobneje uredijo pogoji in postopki za izdajo dovoljenja, vsebina predloga za izdajo dovoljenja ter vrsta dokazil, ki bodo dokazovali izpolnjevanje pogojev, vpis v register in vsebino letnega poročila.

č) Usklajenost predloga zakona

Predlog zakona se nanaša na manjšo skupino podjetij in institucij, ki aktivno delujejo na področju vesoljskih dejavnosti. Ministrstvo vodi reden dialog s temi akterji. Osnutek zakona je bil s to skupino podjetij in institucij večkrat usklajevan. Največ odprtih vprašanj je bilo povezanih z zavarovalno vsoto iz 6. člena predloga zakona. V predlog zakona je na podlagi usklajevanj vključena možnost za določitev krajšega obdobja zavarovanja oziroma njegove opustitve.

Pri pripravi predloga zakona so brezplačno sodelovali tudi zunanji strokovnjaki s področja vesoljskega prava.

Več pripomb s strani zunanjih strokovnjakov je bilo v smeri priprave bolj ambicioznega zakona, ki bi vključeval tudi nove priložnosti vesoljske tehnologije, kot npr. vesoljski turizem in rudarjenje. Po mnenju ministrstva v tem trenutku v Sloveniji vesoljska tehnologija še ni na taki stopnji razvoja, da bi se lahko realno pričakovalo aktivnosti na zgoraj omenjenih področjih. Zaradi že izvedene izstrelitve prvih slovenskih satelitov, katerih status je potrebno urediti, bi tako širjenje vsebine zakona pomenilo nepotrebno podaljševanje postopka sprejemanja zakonodaje.

V pripravo zakona je bilo vključenih tudi več javnih uslužbencev iz drugih resorjev, ki urejajo bodisi sorodna področja (letalstvo), bodisi poznajo področje kot uporabniki (ARSO).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

V primeru, ko se za preverjanje tehničnih pogojev vesoljske dejavnosti v postopku za izdajo dovoljenja pooblasti Evropsko vesoljsko agencijo, stroške nosi upravljavec. Strošek za majhen satelit bo znašal cca 2.000 eurov. Strošek za velik satelit naj bi znašal predvidoma od 10.000 do 12.000 eurov.

Predlog zakona bo imel manjše finančne posledice za državni proračun. S predlaganim zakonom bodo nastale dodatne administrativne naloge za državno upravo zaradi izdaje dovoljenj, nadziranja izvajanja vesoljskih dejavnosti, vodenja registra in vpisovanja podatkov v register vesoljskih objektov pri Združenih narodih, kar posredno povzroča tudi finančne posledice. Ker pa se ne pričakuje velikega števila primerov vlog in vesoljskih dejavnosti, gre tu za naloge, ki se opravljajo v okviru rednega delovnega časa. Predlog zakona predvideva tudi ustanovitev komisije, ki bi se sestajala po potrebi za pregled posameznega predloga za izdajo dovoljenja za izvajanje vesoljskih dejavnosti. Komisija bi imela dodatne stroške za službene poti tistih članov, ki niso zaposleni na ministrstvu, pristojnem za tehnologijo. Te stroške bi krilo posamezno resorno ministrstvo za svojega zaposlenega, znašali pa ne bi več od 30 eurov na člana komisije letno, pod predpostavko, da komisija obravnava en predlog na leto.

Ker so vesoljske dejavnosti inovativne, nove in nepredvidljive, pri njihovi izvedbi obstaja možnost za nepredvidene stroške v primeru odpovedi delovanja ali nesreč. V skladu z mednarodnim pravom je Republika Slovenija odgovorna za povrnitev škode oškodovani državi, ki jo povzroči vesoljski objekt. Zakon v ta namen uvaja zahtevo, da upravljavec pred izstrelitvijo vesoljskega objekta v vesolje sklene zavarovanje za škodo, povzročeno z vesoljsko dejavnostjo, osebam ali stvarim, najmanj v višini 60.000.000 eurov za škodni dogodek za čas izvajanja vesoljske dejavnosti ter pravico Republike Slovenije uveljavljati povračilo izplačane odškodnine za škodo od upravljavca, pri čemer pa je ta regresni zahtevak omejen z višino zavarovalne vsote. Obstaja možnost, da bi prišlo pri izvedbi vesoljske dejavnosti do škode, ki bi presegala ta znesek, vendar je ta verjetnost majhna. Do zdaj je le enkrat prišlo do situacije, da je država od druge države zahtevala povračilo škode zaradi padca vesoljskega objekta na njeno ozemlje. Kadar so izstreljeni vesoljski objekti majhni (kot je v primeru slovenskih satelitov, ki sta bila izstreljena v letu 2020), le-ti pri stiku z atmosfero izgorijo in ne morejo pasti na Zemljo. Zaradi zelo majhne možnosti za nastanek škode in zaradi spodbujanja razvoja vesoljske tehnologije predlog zakona daje možnost, da se pod določenimi pogoji upravljavca oprosti

zahteve po sklenitvi zavarovanja, oziroma se zahteva po sklenitvi zavarovanja omeji na obdobje enega leta po izstrelitvi.

Morebitni stroški, ki bi nastali v primeru odpovedi delovanja vesoljskega objekta ali nesreče, se bodo zagotovili znotraj finančnega načrta Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (s prerazporeditvami), upoštevajoč razrez proračunskih odhodkov ob pripravi proračuna/rebalansa za Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Predlog zakona nima posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena na proračunski postavki 170043 – Programi Evropske vesoljske agencije.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE V PRAVU EU

Avstrija

Avstrija je ratificirala vse pomembne konvencije in mednarodne pogodbe Združenih narodov (Pogodbo o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi, Sporazum o reševanju astronautov, povratku teh in o vračanju predmetov, izstreljenih v vesolje, Konvencija o mednarodni odškodninski obveznosti za škodo, ki jo povzročijo vesoljska letala, Konvencijo o registriranju v vesolje lansiranih objektov in Sporazum, ki ureja dejavnost držav na mesecu in drugih nebesnih telesih).

Zakon (Bundesgesetz über die Genehmigung von Weltraumaktivitäten und die Einrichtung eines Weltraumregisters (Weltraumgesetz) - <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20007598>) ureja vesoljske dejavnosti, ki se izvajajo na ozemlju Avstrije, na plovilih ali zrakoplovih, registriranih v Avstriji, ter s strani fizičnih oseb z avstrijskim državljanstvom ali pravnih oseb s sedežem v Avstriji.

Zakonodaja ne dovoljuje izstrelitve vesoljskih objektov brez dovoljenja. Za pridobitev dovoljenja je potrebno izpolnjevati zahteve glede zanesljivosti in kvalifikacij upravljavca, vesoljska aktivnost ne sme predstavljati nevarnosti za javni red, varnost ljudi in lastnine ali javnega zdravja. Vesoljska aktivnost ne sme biti v nasprotju z nacionalno varnostjo, avstrijskimi mednarodnimi obveznostmi ali interesom zunanje politike. Potrebno je omejiti nastajanje vesoljskih odpadkov in škodljivih vplivov na vesoljska telesa. Upoštevati je potrebno zahteve Mednarodne telekomunikacijske zveze (v nadaljnjem besedilu: ITU) glede orbitalnih pozicij in določite frekvenc. Zahtevano je tudi zavarovanje. Višina zavarovanja mora znašati vsaj 60.000.000 evrov, ta znesek pa se lahko zniža ali v celoti opusti, če so vesoljske dejavnosti v javnem interesu, kar pomeni, da služijo znanosti, raziskavam ali izobraževanju.

Dovoljenje se lahko spremeni ali ukine, sprememba upravljavca pa mora biti potrjena s strani pristojnega ministrstva.

Pristojno ministrstvo je Ministrstvo za promet, inovacije in tehnologijo, ki je pristojno tudi za vzdrževanje nacionalnega registra vesoljskih objektov, ki ga zakon ustanavlja.

Pristojno ministrstvo izvaja nadzor nad dejavnostjo, za kršitve pa je predvidena denarna kazen do 100.000 eurov, oziroma izvajanje dejavnosti brez dovoljenja 20.000 eurov.

Podrobnosti glede postopkov in obrazcev so urejene s podzakonskim aktom.

Nizozemska

Nizozemska je ratificirala vse pomembne mednarodne pogodbe Združenih narodov na področju vesolja (Pogodbo o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi, Sporazum o reševanju astronautov, povratku teh in o vračanju predmetov, izstreljenih v vesolje, Konvencijo o mednarodni odškodninski obveznosti za škodo, ki jo povzročijo vesoljska letala, Konvencijo o registriranju v vesolje lansiranih objektov in Sporazum, ki ureja dejavnost držav na mesecu in drugih nebesnih telesih).

Zakon (Wet ruimtevaartactiviteiten - https://wetten.overheid.nl/BWBR0021418/2019-01-01/#Hoofdstuk2_Paragraaf2_Artikel4) ureja vesoljske dejavnosti na področju ozemlja Nizozemske, iz nizozemske ladje ali zrakoplova ali na področju tretje države, ki ni podpisnica Pogodbe o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi, če je dejavnost izvajana s strani nizozemske pravne ali fizične osebe.

Nizozemska ne dovoljuje izstrelitve vesoljskih objektov brez dovoljenja. Upravljavca mora za pridobitev dovoljenja predložiti dokazila, s katerimi zagotavlja, da bo zaščitil varnost ljudi in premoženja, vesoljsko okolje, javni red in varnost države ter upošteval mednarodne obveznosti države.

Za vesoljski objekt je potrebno pridobiti zavarovanje, višina katerega je prepuščena pristojnemu ministrstvu, to je Ministrstvo za gospodarske zadeve. Pristojno ministrstvo ureja tudi frekvence.

Dovoljenje je časovno omejeno za čas trajanja vesoljske aktivnosti, zakon pa predvideva še možnosti ukinitve oziroma spremembe dovoljenja. Zakonodajca uvaja register, ki je v pristojnosti ministrstva.

V primeru, da Nizozemska plača škodo, ki bi jo povzročila vesoljska dejavnost, ima pravico uveljavljati regresni zahtevek od upravljavca dejavnosti do višine zavarovalne vsote, ki je bila določena na podlagi zakona.

Zakon daje pristojnemu ministru pristojnost za nadzor nad izvajanjem dejavnosti in določa sankcije za kršitve.

Danska

Danska je ratificirala štiri mednarodne pogodbe Združenih narodov (Pogodbo o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi, Sporazum o reševanju astronautov, povratku teh in o vračanju predmetov, izstreljenih v vesolje, Konvencijo o mednarodni odškodninski obveznosti za škodo, ki jo povzročijo vesoljska letala, in Konvencijo o registriranju v vesolje lansiranih objektov).

Danski zakon (Lov om aktiviteter i det ydre rum - <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2016/409>) ureja vesoljske dejavnosti na področju ozemlja Danske, iz danske ladje ali zrakoplova ali če je dejavnost izvajana s strani danske pravne ali fizične osebe.

Izstrelitev je dovoljena samo na podlagi predhodnega dovoljenja. Za pridobitev dovoljenja je potrebno izkazati kvalificiranost za izvajanje dejavnosti, dokazati, da se aktivnosti izvajajo na varen način in v skladu s standardi, upravljavec mora poskrbeti za ustrezne ukrepe v zvezi z ravnanjem z vesoljskimi odpadki, skrbeti za vzdrževanje javnega reda in varnost države v skladu z mednarodnim pravom. Za odobritev vesoljske dejavnosti lahko ministrstvo zahteva zavarovanje, katerega višina ni vnaprej določena.

Pristojno ministrstvo je Ministrstvo za visoko šolstvo in znanost. Zakonodaja vzpostavlja register, ki je v pristojnosti ministrstva. Zakonodaja ureja tudi postopke v primeru sprememb dejavnosti, operaterja itd. Ministrstvo izvaja nadzor nad dejavnostjo.

Za kršitve zakonodaje je predpisana denarna kazen, katere višina v zakonu ni določena, ali zaporna kazen do 4 mesecev (v izjemnih okoliščinah lahko tudi daljša).

Podrobnosti glede postopkov in obrazcev se urejajo z izvršnim aktom, obrazec za vlogo pa je objavljen na spletni strani.

EU

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

S predlaganim zakonom bodo nastale dodatne naloge za državno upravo zaradi izdaje dovoljenj, nadziranja izvajanja vesoljskih dejavnosti, vodenja registra in vpisovanja podatkov v register vesoljskih objektov pri Združenih narodih.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona določa obveznost pridobitve dovoljenja za izvajanje vesoljske dejavnosti, obveznost vpisa izstreljenega vesoljskega objekta v register, obveznost pridobitve dovoljenja za prenos upravljanja, obveznost obveščanja o dogodkih ali dejstvih, povezanih z izpolnjevanjem pogojev, obstoju nesreče ali nevarnosti, okoliščinah, ki onemogočajo upravljanje ali operativni nadzor nad vesoljskim objektom, ter o prenehanju vesoljske dejavnosti in obveznost ministrstvu omogočiti dostop do poslovnih prostorov in naprav, dovoliti vpogled v poslovno dokumentacijo in sporočiti zahtevane informacije v okviru nadzora nad izvajanjem tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona predvideva pripravo ocene vplivov predvidenih vesoljskih dejavnosti na okolje, s čimer zagotavlja, da ne bo prihajalo do negativnih posledic na področju ohranjanja okolja.

Tehnologija (sateliti), za katero bodo upravljavci lahko pridobili dovoljenje na podlagi predloga zakona, bo omogočila zbiranje podatkov, s pomočjo katerih bo možno nadzorovanje in spremljanje stanja na Zemlji, kar bo zagotovilo natančne podatke o dejanskem stanju okolja (onesnaženost, temperature, stanje voda, raba tal) in bo v pomoč politikam za uvajanje ukrepov za boj proti podnebnim spremembam, organizacijo dejavnosti v prostoru in gospodarstvu ter

učinkovitejšo rabo prostora. Prav tako so ti podatki pomembni pri zagotavljanju pomoči v primeru naravnih nesreč. Uporaba omenjenih tehnologij lahko posredno pripomore k izvajanju ukrepov za boljšo zaščito okolja.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ima zgolj manjše neposredne posledice za gospodarstvo, saj gre za relativno majhen segment podjetij, ki se z vesoljsko dejavnostjo ukvarja. Predlog zakona predvideva nadzor nad področjem in s tem povzroča tudi dodatne stroške za upravljavce, vendar pa predlog zakona omogoča izvajanje vesoljskih dejavnosti v skladu z mednarodnimi akti na tem področju. Uporaba vesoljskih tehnologij v različnih segmentih gospodarstva pa ima lahko pozitivne posledice, saj prispeva k hitrejšemu razvoju in večji produktivnosti gospodarstva.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona področje ureja v skladu z mednarodnopravno ureditvijo in s tem gospodarskim subjektom omogoča izvajanje vesoljskih dejavnosti v mednarodnem okolju. To pa posledično omogoča ustvarjanje dodatnih delovnih mest v tem novem gospodarskem segmentu in z uporabo vesoljskih tehnologij in podatkov, pridobljenih iz vesolja, lahko prispeva k boljšemu delovanju družbe (digitalizacija, učinkovitejše delovanje javne uprave, zdravstva, šolstva, prometa, zaščita okolja,...).

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic za nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, za razvojne politike ali za razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. V roku dveh mesecev po uveljavitvi zakona bo Vlada Republike Slovenije izdala uredbo, ki bo podrobneje uredila vprašanja na nekaterih področjih, kot to določa predlog zakona.

Po sprejemu zakona v Državnem zboru bo njegova vsebina preko medijev predstavljena širši javnosti, na sestanku s podjetji in institucijami, ki so aktivni na področju vesoljskih tehnologij, pa bo predstavljen ciljni skupini uporabnikov. Na podlagi seznanitve javnosti z vsebino zakona se bodo lahko začeli izvajati postopki za izdajo dovoljenj na predlog upravljavcev in vpisi v register izstreljenih vesoljskih objektov.

Iz vpisov v register vesoljskih objektov bo razvidno število izvedenih vesoljskih dejavnosti, za katere je v skladu z mednarodnimi pogodbami odgovorna Republika Slovenija.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega zakona:

Izvajanje zakona spremlja Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo v skladu s svojimi pristojnostmi.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Poleg navedb v obrazložitvah ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Osnutek zakona je bil že v zgodnji pripravljalni fazi posredovan po elektronski pošti vsem, ki so aktivni na področju vesoljskih tehnologij in so vključeni v poštni seznam oseb za pošiljanje informacij s področja vesolja.

9. maja 2019 je v prostorih Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo potekal sestanek s predstavniki podjetij in institucij, zainteresiranimi za področje vesolja, na katerem je potekala tudi razprava o osnutku Zakona o nadzoru vesoljskih dejavnosti.

Predlog zakona je bil 28. maja 2019 objavljen na portalu e-Demokracija (<https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=10376>) in na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (http://www.mgrt.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/tehnoloski_razvoj/predlogi_predpisov/).

Javna predstavitev, v času katere je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe, je trajala 30 dni.

Zaradi večjih sprememb besedila je bil predlog zakona na portalu e-Demokracija ponovno objavljen še 17. septembra 2020 (https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=10376&view_mode=0).

Bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti:

Največ vprašanj je bilo povezanih z višino zavarovalne vsote iz 6. člena predloga zakona. Višina je določena v znesku, kot se uporablja v tistih evropskih državah, ki imajo ta znesek v zakonu določen. Zaradi zavedanja, da je tako zavarovanje lahko velik dodaten strošek, ki ni vedno nujen glede na relativno varnost aktivnosti, je bila v predlog zakona vključena oprostitvev zahteve po zavarovanju v primerih, ko gre za dejavnost z majhnim tveganjem.

Postavljeno je bilo vprašanje, ali določilo, da se zakon nanaša na vse vesoljske dejavnosti, ki se izvajajo s strani državljana Republike Slovenije ali pravne osebe s sedežem v Republiki Sloveniji, pomeni, da bo morala npr. NASA zaprositi za dovoljenje Republiko Slovenijo, če bo državljan Republike Slovenije sodeloval na projektu. Vesoljske dejavnosti se zaradi svoje narave pogosto ne izvajajo v isti državi, iz katere prihajajo izvajalci le-te. Omenjena določba iz 2. člena predloga zakona ne pomeni, da bi NASA morala pridobiti dovoljenje Republike Slovenije, če bi na njenem projektu sodeloval slovenski državljan. V tem primeru je upravljavec vesoljske dejavnosti še vedno NASA. Določba pokriva možnost samostojnega upravljanja vesoljske dejavnosti s strani državljana Republike Slovenije.

Največ pomislekov s strani javnosti je bilo glede možnosti oprostitve zahteve po zavarovanju, ki je bila določena za vesoljske dejavnosti, ki so bile že razvite z javnimi sredstvi ali če bi prispevale k novim znanstvenim odkritjem ali tehnološkemu preboju. Izražena so bila mnenja, da bi ta točka člena, ki ureja zavarovanje, morala enako obravnavati tudi neznanstvene in netehnološke oblike vesoljskih dejavnosti (opomba: 6. člen predloga zakona, ki ureja zavarovanje, je sedaj preoblikovan). Osnovni namen zakona je izvajati nadzor nad vesoljsko dejavnostjo, ki jo izvajajo slovenski državljan ali slovenske pravne osebe, v skladu z mednarodnim pravom. Kot vesoljska dejavnost se za namene zakona šteje zgolj izstrelitev vesoljskega objekta v vesolje, upravljanje in operativni nadzor nad vesoljskim objektom vesolju in morebitna nadzorovana vrnitev vesoljskega objekta na Zemljo. Kulturne dejavnosti, ki jih je izvajal bivši Ksevt, ki se ga pri tem najpogosteje navaja, torej niso predmet zakona. Predlagatelji

so se sklicevali med drugim na 14. člen Ustave Republike Slovenije, ki zagotavlja enake človekove pravice in temeljne svoboščine za vse. Prav tako so se sklicevali na standarde in smernice UNOOSA (Urad Združenih narodov za vesoljske zadeve), konkretnije na iniciativo Dostop do vesolja za vse, ki prepoznava, da veliko ljudi še vedno nima dostopa do osnovnih koristi vesoljskih tehnologij. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo podpira prizadevanja UNOOSA, da približa uporabo vesoljske tehnologije vsem ter agendo Vesolje 4.0 Evropske vesoljske agencije, s katero se med vesoljske dejavnosti vključuje tudi dejavnosti zasebnih podjetij, institucij, industrije, državljanov, digitalizacije ter globalnih povezav. Predlog zakona v nobenem primeru ne omejuje dostopa do koriščenja vesoljske tehnologije na zemlji ali do izvajanja vesoljske dejavnosti v vesolju, če so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 5. člena predloga zakona. Pogoji za opustitev zavarovanja pa so bili spremenjeni na način, da opredeljujejo zgolj varnost vesoljske dejavnosti in ne področja delovanja. S tem so tudi vesoljski objekti s področja kulture v celoti izenačeni z ostalimi.

V drugi javni razpravi sta bila prejeta dva predloga. Prvi se je nanašal na pojem konstelacije vesoljskih objektov ter kako se dokazuje, da vesoljski objekt v celoti zgori pri stiku z atmosfero. Pojasnila pojma konstelacije in načina dokazovanja, da vesoljski objekt v celoti zgori, so vključena v obrazložitev k 6. členu zakona.

Drugi pomislek je bil izražen glede 6. člena predloga zakona, ki je predvideval, da zavarovanja ni mogoče izključevati ali omejevati. Pojasnjeno je bilo, da so izključitve vezane na zahteve mednarodnega pozavarovalnega trga in da zavarovalnice ne bodo mogle nuditi jamstva za kritje brez izključitev. Glede na to je besedilo predloga zakona v tem delu prilagojeno na način, da se ne zahteva več zavarovanja brez izključitve, določen je le obseg kritja.

Bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje:

Prejeta je bila pobuda, da bi morala vesoljska dejavnost vključevati tudi fazo izgradnje/izdelave vesoljskega objekta. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo se je odločilo, da te pobude ne bo upoštevalo iz razloga narave tega dela aktivnosti. Izdelava satelitskega objekta je pogosto povsem inovativno delo, ki ne pripelje vedno do delujočega satelita. Glede na članstvo Republike Slovenije v Evropski vesoljski agenciji lahko naša podjetja in institucije sodelujejo tudi pri izgradnji in izdelavi vesoljskih objektov Evropske vesoljske agencije, v primeru velikih objektov kot podizvajalec, v primeru manjših satelitov pa lahko tudi kot vodilni izvajalec. V tem primeru se šele v zadnji fazi sprejme odločitev, ali bo satelit v register vpisala Slovenija ali Evropska vesoljska agencija. Včasih gre tudi za vzporeden razvoj več inovativnih rešitev, ki pa na koncu niso vse izbrane za izstrelitev v vesolje. Ker je osnovni namen predloga zakona nadzor nad samimi izstrelitvami ter operativno fazo objekta v vesolju, ni smiselno, da se vse začetne faze izdelave vesoljskega objekta obremeni z izpolnjevanjem vseh zahtev za izdajo dovoljenja, ki vključuje med drugim tudi finančno obveznost zavarovanja dejavnosti.

Dana je bila tudi pripomba, da je določba o prenosu lastništva vesoljske dejavnosti le z dovoljenjem ministrstva neustrezna. Odziv Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je bil, da dovoljenje ministrstva k prenosu lastninske pravice na vesoljskih objektih ne pomeni dodatnega pogoja za prenos lastninske pravice, ampak služi predvsem preverjanju pogojev za izvajanje vesoljske dejavnosti. Da ne gre za pogoj prenosa lastninske pravice, je razvidno iz kazenskih določb predloga zakona, ki določajo prekršek za prenos lastninske pravice brez pridobitve dovoljenja ministrstva, kar pomeni, da se lastninska pravica na vesoljskem objektu prenese tudi brez dovoljenja ministrstva. Sankcija za prenos lastninske pravice brez dovoljenja

bi bila globa, ne pa neučinkovanje samega prenosa. V nadaljnji obravnavi predloga zakona pa se je ta določba brisala.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona so brezplačno sodelovali zunanji strokovnjaki s področja vesoljskega prava, in sicer: Ana Blaj, Gaja Čeferin, Katja Grünfeld, Rok Kljajič, Aleksander Košenina, Matija Renčelj, Martina Zorc ter predstavniki Evropske vesoljske agencije in sicer predvsem Alexander Soucek ter Rosario Nasca.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu Državnega zbora in delovnih teles bodo sodelovali naslednji predstavniki predlagatelja:

- Zdravko Počivalšek, minister, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Simon Zajc, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Jernej Salecl, generalni direktor Direktorata za internacionalizacijo, podjetništvo in tehnologijo, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON O NADZORU VESOLJSKIH DEJAVNOSTI

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon določa pogoje in postopek za izdajo dovoljenja za izvajanje vesoljske dejavnosti ter ureja registracijo izstreljenih vesoljskih objektov, obveznosti upravljavca, odgovornost za škodo, ki jo povzročijo vesoljski objekti, in nadzor nad izvajanjem tega zakona.

2. člen (področje uporabe)

- (1) Ta zakon se uporablja za vesoljske dejavnosti, ki se izvajajo na območju Republike Slovenije, in vesoljske objekte, vpisane v register izstreljenih vesoljskih objektov Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: register).
- (2) Ta zakon se uporablja tudi za vesoljske dejavnosti, ki se izvajajo zunaj območja Republike Slovenije na plovilu ali zrakoplovu, registriranem v Republiki Sloveniji, in za vesoljske dejavnosti, ki jih izvajajo državljani Republike Slovenije ali pravne osebe s sedežem v Republiki Sloveniji.

3. člen (pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. »vesoljski objekt« je objekt, izstreljen v vesolje, ali objekt, namenjen izstrelitvi v vesolje, vključno s posameznimi deli tega objekta, ki so združeni ali ločeni od ostalih sestavnih delov, ali plovilo izstrelitve in njegovi deli;
2. »vesoljska dejavnost« je izstrelitev vesoljskega objekta v vesolje, upravljanje in operativni nadzor nad vesoljskim objektom v vesolju in nadzorovan zaključek upravljanja vesoljskega objekta v vesolju oziroma njegova vrnitev na Zemljo, vključno s postopki za omejevanje nastanka vesoljskih odpadkov;
3. »vesoljski odpadki« so vesoljski objekti, ki ostanejo v vesolju po prenehanju vesoljske dejavnosti ali kot posledica vesoljske dejavnosti, ali vesoljski objekti, ki se nenadzorovano vrnejo na Zemljo;
4. »plovilo izstrelitve« je nosilna raketa ali drugo namensko plovilo, namenjeno izstrelitvi vesoljskega objekta v vesolje;
5. »upravljavec« je fizična ali pravna oseba, ki izvaja ali ima namen izvajati vesoljsko dejavnost;
6. »nizkozemeljska orbita« je orbita z višino med 160 in 2.000 km;
7. »geostacionarna orbita« je orbita med 35.586 in 35.986 km nad zemeljskim ekvatorjem;
8. »ITU« je Mednarodna telekomunikacijska zveza.

II. DOVOLJENJE ZA IZVAJANJE VESOLJSKE DEJAVNOSTI

4. člen (dovoljenje)

- (1) Vesoljska dejavnost se izvaja na podlagi dovoljenja, ki ga izda ministrstvo, pristojno za tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), na predlog upravljavca.
- (2) Ministrstvo izda dovoljenje v roku štirih mesecev od dneva, ko je prejelo popoln predlog za izdajo dovoljenja.
- (3) Vlada Republike Slovenije z uredbo določi vsebino predloga iz prvega odstavka tega člena.

5. člen (pogoji za izdajo dovoljenja)

- (1) Dovoljenje se izda, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - a) upravljavec je strokovno usposobljen, ima tehnično znanje s področja vesoljskih in sorodnih tehnologij ter je finančno sposoben za izvajanje vesoljske dejavnosti;
 - b) vesoljska dejavnost se izvaja v skladu z mednarodnimi standardi in smernicami mednarodno priznanih standardizacijskih organizacij o varnosti in tehnologiji na področju vesoljskih dejavnosti;
 - c) vesoljska dejavnost ne predstavlja nevarnosti za obrambo države, javni red, varnost ljudi in njihovega premoženja, obveščevalno-varnostno dejavnost države ali varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter ne vpliva negativno na javno zdravje, okolje in letalstvo;
 - č) vesoljska dejavnost ni v nasprotju z mednarodnimi pogodbami in pravili mednarodnega prava, ki obvezujejo Republiko Slovenijo;
 - d) za vesoljsko dejavnost se predvideva uporaba frekvenc, ki so na voljo, skladno z veljavno zakonodajo, ki ureja upravljanje radijskega spektra, razen v primeru plovila izstrelitve;
 - e) vesoljska dejavnost predvideva ukrepe za omejevanje nastanka vesoljskih odpadkov v skladu z veljavnimi smernicami Združenih narodov za zmanjševanje vesoljskih odpadkov ter za omejevanje škodljivih okoljskih učinkov na Zemlji, v vesolju in škodljivih sprememb v atmosferi.
- (2) Upravljavec v predlogu izkaže izpolnjevanje pogojev iz točk a), b), d) in e) prejšnjega odstavka ter priloži oceno tveganja glede nevarnosti vesoljske dejavnosti iz točke c) prejšnjega odstavka, izdelano na podlagi najsodobnejših splošno priznanih strokovnih ugotovitev.
- (3) Vlada Republike Slovenije z uredbo določi kriterije za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev iz prvega odstavka tega člena, dokazila, ki se priložijo predlogu, in način izdaje dovoljenja.

6. člen (zavarovanje)

- (1) Upravljavec pred izstrelitvijo vesoljskega objekta v vesolje sklene zavarovanje za škodo, povzročeno z vesoljsko dejavnostjo, osebam ali stvarim, najmanj v višini 60.000.000 eurov za škodni dogodek za čas izvajanja vesoljske dejavnosti.
- (2) Upravljavec mora dokazilo o zavarovanju iz prejšnjega odstavka predložiti ministrstvu pred dnem, ko bo izvedena izstrelitev vesoljskega objekta.
- (3) Upravljavec ne sklene zavarovanja, če iz predloga za izdajo dovoljenja izhaja, da:
 - a) je vesoljski objekt brez lastnega pogona, z maso, manjšo od 150 kg, ni del konstelacije, je predviden za izstrelitev v nizkozemeljsko orbito, ki še ni zasedena, in je izdelan iz materialov, ki zagotavljajo, da ob vstopu v atmosfero v celoti izgore, ali
 - b) je vesoljski objekt brez lastnega pogona, z maso, manjšo od 150 kg, predviden za izstrelitev v orbite, ki se nahajajo nad nizkozemeljsko orbito, in ostaja v orbitah, ki ne posegajo v geostacionarno orbito ali v orbite med 19.882 in 20.482 km.
- (4) Če iz predloga za izdajo dovoljenja izhaja, da:
 - a) je vesoljski objekt brez lastnega pogona, z maso, manjšo od 150 kg, je del konstelacije največ petih satelitov, je predviden za izstrelitev v nizkozemeljsko orbito, ki še ni zasedena, in je izdelan iz takih materialov, ki zagotavljajo, da ob vstopu v atmosfero v celoti izgore;
 - b) je vesoljski objekt z lastnim pogonom, z maso, manjšo od 150 kg, ni del konstelacije, je predviden za izstrelitev v nizkozemeljsko orbito, ki še ni zasedena, in je izdelan iz takih materialov, ki zagotavljajo, da ob vstopu v atmosfero v celoti izgore, ali
 - c) je vesoljski objekt z lastnim pogonom, z maso, manjšo od 150 kg, predviden za izstrelitev v orbite, ki se nahajajo nad nizkozemeljsko orbito, in ostaja v orbitah, ki ne posegajo v geostacionarno orbito, ali v orbite med 19.882 in 20.482 km,upravljavec sklene zavarovanje za škodo, povzročeno z vesoljsko dejavnostjo, za čas izstrelitve vesoljskega objekta in obdobje enega leta po izstrelitvi vesoljskega objekta.
- (5) Upravljavec ne sklene zavarovanja iz prvega odstavka tega člena, če vesoljski objekt v vesolje izstrelji pravna oseba, katere obstoječe zavarovanje krije odškodninsko odgovornost pravne osebe in odškodninsko odgovornost države za škodo, povzročeno za celotno vesoljsko dejavnost, najmanj v višini, določeni v prvem odstavku tega člena.

7. člen (ocena)

Ministrstvo na podlagi predloga upravljavca pripravi oceno o morebitnem vplivu vesoljske dejavnosti na letalstvo v zračnem prostoru Republike Slovenije ter ali gre za vesoljsko dejavnost iz tretjega ali četrtega odstavka prejšnjega člena.

8. člen (pridobitev mnenj)

- (1) Na podlagi ocene tveganja iz drugega odstavka 5. člena tega zakona ministrstvo zahteva, da razen v primerih iz tretjega in četrtega odstavka 6. člena tega zakona glede izpolnjevanja pogojev iz točke c) prvega odstavka 5. člena tega zakona podajo mnenje naslednji pristojni organi:
 - a) ministrstvo, pristojno za obrambo, glede pogoja, da vesoljska dejavnost ne predstavlja nevarnosti za obrambo države ali varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
 - b) ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, glede pogoja, da vesoljska dejavnost ne predstavlja nevarnosti za javni red, varnost ljudi in njihovega premoženja;
 - c) Slovenska obveščevalno-varnostna agencija glede pogoja, da vesoljska dejavnost ne predstavlja nevarnosti za obveščevalno-varnostno dejavnost zunaj obrambnega področja;
 - č) ministrstvo, pristojno za zdravje, glede pogoja, da vesoljska dejavnost ne vpliva negativno na javno zdravje;
 - d) ministrstvo, pristojno za okolje, glede pogoja, da vesoljska dejavnost ne vpliva negativno na okolje.
- (2) Glede izpolnjevanja pogoja iz točke č) prvega odstavka 5. člena tega zakona lahko poda mnenje ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve.
- (3) Če iz ocene iz prejšnjega člena izhaja, da vesoljska dejavnost vpliva na letalstvo v zračnem prostoru Republike Slovenije, poda mnenje ministrstvo, pristojno za promet. Če vesoljska dejavnost vpliva na vojaško letalstvo, predhodno pridobi stališče ministrstva, pristojnega za obrambo.

9. člen **(mnenje Evropske vesoljske agencije)**

Ministrstvo lahko v postopku presoje izpolnjevanja pogojev iz točk b) in e) prvega odstavka 5. člena tega zakona za mnenje zaprosi Evropsko vesoljsko agencijo.

10. člen **(komisija)**

- (1) Predlog za izdajo dovoljenja obravnava komisija, ki jo imenuje minister, pristojen za tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: minister).
- (2) Komisija ima predsednika in štiri člane. Predsednik komisije in dva člana so predstavniki ministrstva, en član je predstavnik ministrstva, pristojnega za znanost, en član pa je predstavnik ministrstva, povezanega z dejavnostjo vesoljskega objekta.
- (3) Predsednik in člani komisije pred ocenjevanjem predloga podajo pisno izjavo o interesni nepovezanosti z upravljavcem ter izjavo, da bodo kot zaupne varovali vse podatke, dejstva in okoliščine, s katerimi se bodo seznanili pri opravljanju nalog komisije.

- (4) Komisija iz priloženih dokazil in ocene tveganja iz drugega odstavka 5. člena tega zakona ter na podlagi mnenj iz 8. člena tega zakona in mnenja iz prejšnjega člena oceni izkazano izpolnjevanje pogojev iz prvega odstavka 5. člena tega zakona.
- (5) Komisija zaključi delo s pripravo mnenja o izpolnjevanju pogojev za pridobitev dovoljenja in ga pošlje ministru.
- (6) Organizacijo in način dela komisija določi v svojem poslovniku.

11. člen
(izdaja odločbe)

Minister na podlagi mnenja iz petega odstavka prejšnjega člena izda dovoljenje ali zavrne predlog upravljavca.

12. člen
(preklic dovoljenja)

- (1) Ministrstvo prekliče izdano dovoljenje iz 4. člena tega zakona, če ugotovi, da:
 - a) do izstrelitve ni prišlo v petih letih po izdaji dovoljenja zaradi okoliščin, za katere odgovarja upravljavec;
 - b) predlog za izdajo dovoljenja vsebuje neresnične ali pomanjkljive informacije, ki so bistveno vplivale na odločitev o izdaji dovoljenja;
 - c) upravljavec nima sklenjenega zavarovanja iz 6. člena tega zakona;
 - č) upravljavec ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev dovoljenja, navedenih v prvem odstavku 5. člena tega zakona;
 - d) je preklic dovoljenja nujen zaradi uresničevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije.
- (2) Če je bil vesoljski objekt že izstreljen, lahko ministrstvo v odločbi o preklicu dovoljenja od upravljavca zahteva, da:
 - a) v celoti prenese vesoljsko dejavnost na drugega upravljavca z namenom nadaljevanja aktivnosti v skladu s 13. členom tega zakona ali
 - b) izvede ukrepe za prenehanje vesoljske dejavnosti, vključno s postopki za omejevanje nastanka vesoljskih odpadkov, če je to tehnično izvedljivo.
- (3) Pred preklicem dovoljenja lahko ministrstvo upravljavcu določi rok za odpravo nepravilnosti iz prvega odstavka tega člena. Upravljavec lahko pred iztekom roka z utemeljenimi razlogi zaprosi za podaljšanje roka, pri čemer roka za odpravo nepravilnosti skupaj ne smeta biti daljša od enega leta.
- (4) Če gre za nujne ukrepe v javnem interesu, ki jih ni mogoče odlašati, ali če upravljavec v roku iz prejšnjega odstavka ne odpravi nepravilnosti, ministrstvo prekliče dovoljenje z odločbo. Šteje se, da so nujni ukrepi potrebni, če obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi, za javni red in mir, za javno varnost ali za premoženje večje vrednosti.

13. člen
(prenos upravljanja vesoljskega objekta)

- (1) Upravljanje vesoljskega objekta, za katerega je bilo izdano dovoljenje iz 4. člena tega zakona, se prenese na drugega upravljavca, ki je državljan Republike Slovenije ali pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, le z dovoljenjem ministrstva, če novi upravljavec izpolnjuje pogoje iz točk a) in c) prvega odstavka 5. člena tega zakona in če ima upravljavec, na katerega se namerava prenesti upravljanje vesoljskega objekta, sklenjeno zavarovanje v skladu s 6. členom tega zakona.
- (2) Če gre za prenos upravljanja vesoljskega objekta na upravljavca, ki je državljan druge države ali pravna oseba s sedežem v drugi državi, ministrstvo soglaša s prenosom pod pogojem, da ima Republika Slovenija s to državo sklenjen mednarodni sporazum glede ureditve odškodninske odgovornosti.
- (3) Upravljanje vesoljskega objekta iz upravljavca, ki je državljan druge države ali pravna oseba s sedežem v drugi državi, se prenese na drugega upravljavca, ki je državljan Republike Slovenije ali pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, le z dovoljenjem ministrstva, če so izpolnjeni pogoji iz 5. člena tega zakona in če ima upravljavec, na katerega se namerava prenesti upravljanje vesoljskega objekta, sklenjeno zavarovanje v skladu s 6. členom tega zakona.

III. REGISTER

14. člen
(register)

- (1) Ministrstvo vzpostavi in vodi register z namenom zbiranja podatkov o izstreljenih vesoljskih objektih, posredovanja podatkov Registru Združenih narodov o v vesolje izstreljenih objektih in izvajanju nadzora nad vesoljsko dejavnostjo.
- (2) Register je javen in se vodi kot elektronska zbirka podatkov o izstreljenih vesoljskih objektih.
- (3) Republika Slovenija se šteje za državo registracije, če je vesoljski objekt vpisan v register.
- (4) V register se vpišejo izstreljeni vesoljski objekti, za katere je ministrstvo izdalo dovoljenje, in vesoljski objekti, glede katerih je bil sklenjen mednarodni sporazum glede ureditve odškodninske odgovornosti.
- (5) Upravljavec posreduje ministrstvu podatke, potrebne za vpis v register, v roku 30 dni od dneva izstrelitve oziroma prenosa na drugega upravljavca.
- (6) V register se vpisujejo naslednji podatki:
 - a) številka dovoljenja za izvajanje vesoljske dejavnosti;
 - b) naziv vesoljskega objekta;
 - c) vrsta vesoljskega objekta;

- č) registracijska oznaka vesoljskega objekta Odbora za vesoljske raziskave Mednarodnega sveta za znanost in ITU frekvenčna alokacija;
 - d) datum in ozemlje ali kraj izstrelitve ter plovilo izstrelitve;
 - e) glavni orbitalni podatki:
 - obhodni čas,
 - inklinacija,
 - apogej in
 - perigej;
 - f) namen vesoljskega objekta;
 - g) podatki o izdani odločbi o dodelitvi radijskih frekvenc (številka, datum in dodeljene frekvence), izdani v skladu z zakonom, ki ureja elektronske komunikacije, in podatki o izpisu Glavnega mednarodnega frekvenčnega registra o končani mednarodni koordinaciji v skladu s pravilnikom, ki ureja radiokomunikacije ITU;
 - h) ime in priimek, naslov stalnega ali začasnega prebivališča oziroma firma in sedež lastnika vesoljskega objekta ter davčna številka;
 - i) ime in priimek, naslov stalnega ali začasnega prebivališča oziroma firma in sedež upravljavca ter davčna številka;
 - j) status vesoljskega objekta.
- (7) Upravljavec ministrstvu v osmih dneh pisno sporoči vsako spremembo ali dopolnitev podatkov iz prejšnjega odstavka.
- (8) Osebni podatki v registru se zbirajo z namenom preverjanja istovetnosti upravljavca vesoljskega objekta, njegovih pravic in obveznosti ter lastnika vesoljskega objekta. Osebni podatki se hranijo trajno.
- (9) Ministrstvo o vpisu v register in spremembi ali dopolnitvi vpisanih podatkov nemudoma obvesti Generalni sekretariat Združenih narodov v skladu s Konvencijo o registriranju v vesolje lansiranih objektov (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 1/79; Uradni list RS, št. 8/18 – akt o notifikaciji nasledstva).
- (10) Vlada Republike Slovenije izda uredbo, s katero podrobneje uredi način vodenja registra.

IV. OBVEZNOSTI UPRAVLJAVCA

15. člen (obveznost obveščanja)

- (1) Upravljavec ministrstvo v osmih dneh pisno obvesti o vsakem dogodku ali dejstvu, ki lahko vpliva na veljavnost izdanega dovoljenja, in o vsaki spremembi v zvezi z izpolnjevanjem pogojev, na podlagi katerih je bilo dovoljenje izdano.
- (2) Upravljavec ministrstvo nemudoma pisno ali ustno obvesti o obstoju nesreče ali nevarnosti, ki ogroža varnost ljudi, okolje, vzdrževanje javnega reda in nacionalno varnost, ter zagotovi primerne ukrepe, da se preprečijo ali v čim večji meri omejijo posledice nesreče ali nevarnosti, in o ukrepih pisno obvesti ministrstvo.

- (3) Upravljavec ministrstvo v osmih dneh pisno obvesti o okoliščinah, ki onemogočajo upravljanje ali operativni nadzor nad vesoljskim objektom, oziroma o vsaki spremembi ali prenehanju vesoljske dejavnosti.

V. ODGOVORNOST ZA ŠKODO

16. člen

(odgovornost za škodo in pravica države do povrnitve škode)

- (1) Upravljavec je objektivno odgovoren za škodo, ki jo povzroči vesoljski objekt na Zemlji, plovilu ali zrakoplovu v letu.
- (2) Upravljavec je krivdno odgovoren za škodo, ki jo vesoljski objekt povzroči v vesolju.
- (3) Če Republika Slovenija izplača odškodnino za škodo, ki jo je povzročil vesoljski objekt, ima pravico uveljavljati povračilo izplačane odškodnine za škodo od upravljavca.
- (4) Pravica Republike Slovenije uveljavljati povračilo izplačane odškodnine za škodo iz prejšnjega odstavka je omejena s skupno zavarovalno vsoto, opredeljeno v prvem odstavku 6. člena tega zakona. Ta omejitev ne velja, če upravljavec škodo povzroči namenoma ali iz hude malomarnosti ali je škoda posledica neizpolnjevanja pogojev za izdajo dovoljenja iz 5. člena tega zakona ali ravnanja upravljavca v nasprotju s tem zakonom.

VI. NADZOR

17. člen

(nadzor nad izvajanjem zakona)

- (1) Nadzor nad izvajanjem tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, izvaja ministrstvo.
- (2) Upravljavec je dolžan za namene nadzora ministrstvu omogočiti dostop do poslovnih prostorov in naprav, dovoliti vpogled v poslovno dokumentacijo in sporočiti zahtevane informacije.

VII. KAZENSKÉ DOLOČBE

18. člen

(prekrški)

- (1) Z globo od 2.500 do 250.000 eurov se kaznuje pravna oseba, če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa z globo od 5.000 do 500.000 eurov, če:
- a) izvaja vesoljsko dejavnost brez dovoljenja (prvi odstavek 4. člena);
 - b) v predlogu namerno navaja neresnične in pomanjkljive podatke, ki so podlaga za izdajo dovoljenja iz 5. člena tega zakona;
 - c) ne predloži dokazila o zavarovanju za škodo, povzročeno z vesoljsko dejavnostjo, v skladu s 6. členom tega zakona, pred izstrelitvijo vesoljskega objekta v vesolje (drugi odstavek 6. člena);
 - č) ne izvede ukrepov, določenih v odločbi za preklic dovoljenja (drugi odstavek 12. člena);
 - d) prenese upravljanje vesoljskega objekta v nasprotju s 13. členom tega zakona;
 - e) ne pošlje podatkov, potrebnih za vpis v register, v roku iz petega odstavka 14. člena tega zakona;
 - f) ne sporoči ministrstvu v osmih dneh vsake spremembe ali dopolnitve podatkov iz šestega odstavka 14. člena tega zakona (sedmi odstavek 14. člena);
 - g) ne obvesti pisno ministrstva v osmih dneh o vsakem dogodku ali dejstvu, ki lahko vpliva na veljavnost izdanega dovoljenja, in o vsaki spremembi v zvezi z izpolnjevanjem pogojev, na podlagi katerih je bilo dovoljenje izdano (prvi odstavek 15. člena);
 - h) ne obvesti ministrstva nemudoma pisno ali ustno o obstoju nesreče ali nevarnosti, ki ogroža varnost ljudi, okolje, vzdrževanje javnega reda in nacionalno varnost, ter ne zagotovi primernih ukrepov, da se preprečijo ali v čim večji meri omejijo posledice nesreče ali nevarnosti (drugi odstavek 15. člena);
 - i) ne obvesti pisno ministrstva v osmih dneh o okoliščinah, ki onemogočajo upravljanje ali operativni nadzor nad vesoljskim objektom, oziroma o vsaki spremembi ali prenehanju vesoljske dejavnosti (tretji odstavek 15. člena);
 - j) ne omogoča ministrstvu dostopa do poslovnih prostorov in naprav ali vpogleda v poslovno dokumentacijo in ne sporoči zahtevanih informacij (drugi odstavek 17. člena).
- (2) Z globo od 1.500 do 150.000 eurov se kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.
- (3) Z globo od 200 do 10.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.
- (4) Z globo od 100 do 5.000 eurov se kaznuje posameznik, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

19. člen
(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

VIII. PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

20. člen **(izdaja podzakonskega predpisa)**

Vlada Republike Slovenije v dveh mesecih od uveljavitve tega zakona izda uredbo na podlagi tretjega odstavka 4. člena, tretjega odstavka 5. člena in desetega odstavka 14. člena tega zakona.

21. člen **(uporaba določb za vesoljske dejavnosti, ki se že izvajajo oziroma se bodo začele izvajati v roku dveh mesecev po uveljavitvi tega zakona)**

- (1) Za vesoljske dejavnosti, ki so se začele izvajati pred uveljavitvijo tega zakona, in za vesoljske dejavnosti, ki se bodo začele izvajati v roku dveh mesecev od uveljavitve tega zakona in za katere ima upravljavec pred uveljavitvijo tega zakona že sklenjeno pogodbo, v kateri je predviden datum izstrelitve vesoljskega objekta, se uporabljajo določbe 13., 14., drugega in tretjega odstavka 15. člena, drugega odstavka 17. člena, točk d), e), h), i) in j) prvega odstavka, drugega, tretjega in četrtega odstavka 18. člena in 19. člena tega zakona.
- (2) V register iz 14. člena tega zakona se v primeru vesoljskih dejavnosti iz prejšnjega odstavka vpišejo izstreljeni vesoljski objekti v roku 30 dni od začetka uporabe tega zakona.

22. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne dva meseca od uveljavitve tega zakona.

III. OBRAZLOŽITEV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

K 1. členu (vsebina zakona)

Slovenija je pristopila k štirim mednarodnim konvencijam na področju vesoljskih dejavnosti, in sicer k:

- Pogodbi o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/19);
- Sporazumu o reševanju astronautov, povratku teh in o vračanju predmetov, izstreljenih v vesolje (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 21/71), ki ga je Republika Slovenija nasledila z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij, za katere je depozitar vlada ZDA, haaških konvencij in konvencij o intelektualni lastnini (Uradni list RS, št. 24/92);
- Konvenciji o mednarodni odškodninski obveznosti za škodo, ki jo povzročijo vesoljska letala, (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 9/77), ki jo je Republika Slovenija nasledila z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij, za katere je depozitar vlada ZDA, haaških konvencij in konvencij o intelektualni lastnini (Uradni list RS, št. 24/92), in
- Konvenciji o registriranju v vesolje lansiranih objektov (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 1/79), ki jo je Republika Slovenija nasledila z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij Organizacije Združenih narodov in konvencij, sprejetih v Mednarodni agenciji za atomsko energijo (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 9/92, 9/93, 5/99, 9/08, 13/11, 9/13, 5/17 in 8/18).

6. člen Pogodbe o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi, določa, da so države pogodbenice te pogodbe mednarodno odgovorne za nacionalne dejavnosti v vesolju, vključno na Luni in drugih nebesnih telesih, ne glede na to, ali dejavnosti izvajajo vladne agencije ali nevladni subjekti, ter za zagotavljanje, da se nacionalne dejavnosti izvajajo v skladu z določbami, določenimi v tej pogodbi. Glede na to konvencija državam pogodbenicam nalaga obveznost izvajanja nadzora nad vsako vesoljsko dejavnostjo, ki se izvaja na njenem teritoriju ali s strani njenih državljanov.

Na podlagi zgoraj navedenih mednarodnih pogodb ta zakon določa pogoje in postopek za izdajo dovoljenja za izvajanje vesoljske dejavnosti ter ureja registracijo izstreljenih vesoljskih objektov, obveznosti upravljavca vesoljskih dejavnosti, odgovornost za škodo, ki jo povzročijo vesoljski objekti, in nadzor nad izvajanjem tega zakona.

K 2. členu (področje uporabe)

V predlogu 2. člena je pojasnjeno, kdaj se ta zakon uporablja. Uporablja se za vesoljske dejavnosti, ki se izvajajo na območju Republike Slovenije, in za vesoljske objekte, ki so vpisani v register izstreljenih vesoljskih objektov Republike Slovenije.

Ne glede na določbo prvega odstavka 2. člena predlog zakona ne predvideva izstrelitve vesoljskih objektov z območja Republike Slovenije, saj v Republiki Sloveniji ni infrastrukture, ki bi bila ustrezna za ta namen. Predlog zakona zato ne vsebuje določb, ki bi urejale pogoje za izvajanje dejavnosti izstrelitve vesoljskih objektov.

Predlog zakona pa se uporablja tudi v primerih, ko bo vesoljsko dejavnost izvajal državljan Republike Slovenije ali pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji in bo izstrelitev vesoljskega objekta v Zemljine orbite ali zunaj njih izvedena z izstrelišč vesoljskih objektov v tujini.

Načela mednarodnega vesoljskega prava usmerjajo izvajanje vesoljskih dejavnosti držav. Države nosijo odgovornost za nacionalne dejavnosti v vesolju, ki jih izvajajo vladne agencije ali nevladne organizacije, ter za zagotavljanje, da se nacionalne dejavnosti izvajajo v skladu s temi načeli. Za dejavnosti nevladnih subjektov v vesolju sta potrebna dovoljenje in stalni nadzor zadevne države. Kadar v vesolju dejavnosti izvaja mednarodna organizacija, nosijo odgovornost za spoštovanje načel mednarodna organizacija in države, ki v njej sodelujejo.

Država, v registru katere je predmet, izstreljen v vesolje, ohrani pristojnost in nadzor nad takim predmetom in vsem osebjem, ki je v njem, medtem ko je v vesolju. Na lastništvo objektov, izstreljenih v vesolje, in njihovih sestavnih delov ne vpliva njihov prehod skozi vesolje ali vrnitev na Zemljo. Taki predmeti ali sestavni deli, najdeni zunaj meja države registracije, se vrnejo tej državi, ki na zahtevo pred vrnitvijo predloži identifikacijske podatke.

Vsaka država, ki izstrelji ali naroči izstrelitev predmeta v vesolje, in vsaka država, s katere ozemlja ali objekta se predmet izstrelji, je odgovorna za škodo, ki jo drugi državi ali njenim fizičnim ali pravnim osebam s tem predmetom povzročijo na zemlji, v zračnem prostoru ali vesolju.

V skladu s temi načeli mednarodnega vesoljskega prava se bo zato predlog zakona uporabljal tudi za vesoljsko dejavnost, ki je izvedena zunaj območja Republike Slovenije, če je izvedena na plovilu na vodi ali zrakoplovu, registriranem v Republiki Sloveniji, in za vesoljsko dejavnost, če jo izvaja državljan Republike Slovenije ali pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji.

K 3. členu (pomen izrazov)

V predlaganemu členu so podrobneje definirani izrazi, ki se uporabljajo na področju vesoljskega prava, kar bo prispevalo k večji preglednosti in enotnemu razumevanju vsebine predloga zakona, v izogib morebitnim napačnim tolmačenjem določenih izrazov:

1. »Vesoljski objekt« je objekt, izstreljen v vesolje, ali objekt, namenjen izstrelitvi v vesolje, vključno s posameznimi deli tega objekta, združenimi ali ločenimi od ostalih sestavnih delov, ali plovilo izstrelitve in njegovi deli; vesoljski objekt po tej definiciji je lahko raketa ali samo tovor rakete (običajno gre za satelite). Rakete pri izstrelitvi navadno razpadejo na več delov in za vse dele je treba upoštevati določbe predloga zakona.
2. »Vesoljska dejavnost« je izstrelitev vesoljskega objekta v vesolje, upravljanje in operativni nadzor nad vesoljskim objektom v vesolju in nadzorovan zaključek upravljanja vesoljskega objekta v vesolju oziroma njegova vrnitev na Zemljo, vključno s postopki za omejevanje nastanka vesoljskih odpadkov. Za vesoljsko dejavnost se ne šteje sama izdelava vesoljskih objektov, pač pa le izvajanje dejavnosti od izstrelitve do nadzorovanega zaključka vesoljske dejavnosti v vesolju.

Namen predloga zakona je skladno z mednarodnim pravom vzpostavitev nadzora nad dejavnostjo države ali njenih pravnih oseb ali državljanov v vesolju. Vesoljska dejavnost se lahko razdeli na tri faze: izstrelitev vesoljskega objekta, faza delovanja vesoljskega objekta,

v kateri se izvaja upravljanje in operativni nadzor nad vesoljskim objektom, ter faza zaključka dejavnosti, ki mora biti nadzorovana in v skladu z mednarodnimi smernicami. Izstrelitev vesoljskega objekta se začne na Zemlji. Po izstrelitvi vesoljskega objekta se v primeru, ko gre za satelit, ta utiri v svojo orbito, upravljavec pa se z Zemlje prek zemeljskih objektov z njim poveže. Upravljavec lahko v skladu s tehničnimi karakteristikami upravlja vesoljski objekt in izvaja nadzor nad njim. Upravljavec mora izvajati nadzor nad tem, kje se njegov vesoljski objekt giblje.

Poleg tega je zaradi vedno večjega števila vesoljskih objektov v vesolju čedalje bolj pomembna trajnostna naravnost vesoljske dejavnosti, ki mora biti oblikovana v skladu s Smernicami Združenih narodov za zmanjševanje vesoljskih odpadkov. To pomeni, da morajo upravljavci že pri načrtovanju vesoljske dejavnosti predvideti način njenega zaključka. Če gre za vesoljske dejavnosti v nizkih zemeljskih orbitah, se zanje predvideva, da bodo najpozneje v roku 25 let odstranjene iz teh orbit. To je mogoče doseči na več načinov. Sateliti v dovolj nizkih orbitah brez lastnega pogona po določenem času začnejo zgubljati na višini. Zaradi privlačne sile Zemlje se njihova orbita postopoma znižuje, ko pa pridejo do atmosfere, manjši sateliti po navadi v celoti zgorijo. Kadar imajo sateliti lasten pogon in vzdržujejo stalno orbito, lahko ta pogon ob zaključku dejavnosti uporabijo za nadzorovano iztirjanje z namenom, da pridejo do atmosfere in tam zgorijo. Večji sateliti in sateliti, ki uporabljajo materiale, ki ne zgorijo v celoti, morajo imeti v okviru dejavnosti predvidene take postopke, ki zagotavljajo, da bo iztirjanje izvedeno na način, da se na Zemljo vrnejo na neposeljenih območjih. Sateliti, ki so pozicionirani v višjih orbitah, bi brez aktivnega iztirjanja v teh orbitah ostali neskončno, zato se zdaj razvijajo tehnologije, ki bodo omogočile, da se sateliti odstranijo iz aktivnih orbit s pomočjo drugih vesoljskih objektov in se odložijo v t. i. smetiščni orbiti. Gre za orbito, ki ni zanimiva z vidika uporabnosti vesoljskega prostora in zato sateliti na njej ne motijo obratovanja aktivnih satelitov.

3. »Vesoljski odpadki« so vesoljski objekti, ki ostanejo v vesolju po prenehanju vesoljske dejavnosti ali kot posledica vesoljske dejavnosti, ali vesoljski objekti, ki se nenadzorovano vrnejo na Zemljo; vesoljski odpadki so resna grožnja bodočim vesoljskim dejavnostim, saj lahko že predmet v velikosti matice povzroči veliko škodo in tudi nedelovanje drugega vesoljskega objekta. Države, aktivne na področju vesoljskih dejavnosti, morajo zato izvesti vse potrebno za njihovo omejitev. Med odpadke štejejo odsluženi vesoljski objekti, ki še vedno krožijo v vesolju, in vsi deli vesoljskih objektov, ki bi bodisi namenoma bodisi zaradi napak v sistemu odpadli iz vesoljskega objekta in neodvisno od njega krožili v vesolju. Države morajo prav tako zagotoviti, da se vesoljska dejavnost preneha na način, ki ne bo povzročal škode na Zemlji. Zato se med vesoljske odpadke uvrščajo še tudi vsi zgoraj naštetih objekti, ki nenačrtovano oziroma brez nadzora padejo na Zemljo, če ob stiku z atmosfero ne zgorijo.
4. »Plovilo izstrelitve« je nosilna raketa ali drugo namensko plovilo, ki je namenjeno izstrelitvi vesoljskega objekta v vesolje. Plovilo izstrelitve se v predlogu zakona pojavlja na dva različna načina: lahko gre za vesoljski objekt, ki potrebuje dovoljenje, ali pa sredstvo, ki omogoči izstrelitev vesoljskega objekta.
5. »Upravljavec« je fizična ali pravna oseba, ki izvaja ali ima namen izvajati vesoljsko dejavnost; upravljavec je fizična ali pravna oseba, ki po navadi vesoljsko dejavnost tudi načrtuje, se pogosto dogovarja s ponudnikom izstrelitve za izstrelitev in nato, ko je vesoljski objekt v vesolju, prek frekvenc izvaja nadzor nad samo dejavnostjo. Načrtovanje dejavnosti in vse aktivnosti, izvedene pred izstrelitvijo, niso pogoj za opredelitev upravljavca. V praksi lahko vesoljsko dejavnosti načrtuje druga fizična ali pravna oseba in jo po izstrelitvi v

upravljanje preda upravljavcu. Upravljavec po izstrelitvi prek ustrezne opreme na Zemlji komunicira ali upravlja (skladno s tehničnimi karakteristikami) vesoljski objekt in ima vse potrebne informacije o njegovi lokaciji. Je ključna oseba, ki lahko zagotavlja ministrstvu potrebne informacije za izvajanje nadzora nad vesoljsko dejavnostjo.

6. »Nizkozemeljska orbita« je orbita z višino med 160 in 2.000 km ter je zaradi svoje relativne bližine Zemlji bolj zasedena z vesoljskimi objekti od višjih orbit.
7. »Geostacionarna orbita« je orbita med 35.586 in 35.986 km nad zemeljskim ekvatorjem ter je pomembna za vesoljske dejavnosti, ker omogoča stalno zvezo z istim področjem na Zemlji.
8. »ITU« je Mednarodna telekomunikacijska zveza, pristojna za dodeljevanje frekvenčnih alokacij, ki jih potrebujejo sateliti za svoje delovanje. Ureditev frekvenčnih alokacij ureja zakon, ki ureja elektronske komunikacije.

II. DOVOLJENJE ZA IZVAJANJE VESOLJSKE DEJAVNOSTI

K 4. členu (dovoljenje)

Predlagani člen določa, da je pred začetkom izvajanja vesoljske dejavnosti treba pridobiti dovoljenje, ki ga izda ministrstvo, pristojno za tehnologijo. Dovoljenje se izda na predlog upravljavca vesoljskega objekta.

Postopek za izdajo dovoljenja se vodi po določbah zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Rok, v katerem mora ministrstvo izdati dovoljenje, je posebej opredeljen v predlogu zakona, ker odstopa od splošnih določb 222. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20 – ZIUOPDVE; v nadaljnjem besedilu: ZUP). Določen je rok štirih mesecev od prejetja popolne vloge, saj lahko postopek, poleg pregleda predloga s strani komisije, obsega še prejetje mnenj drugih resorjev in pridobitev strokovnega mnenja Evropske vesoljske agencije, česar pa v krajšem roku ne bi bilo mogoče izvesti.

Predlagani člen v tretjem odstavku še navaja, da bo Vlada Republike Slovenije z uredbo določila, kaj mora predlog iz prvega odstavka tega člena vsebovati.

K 5. členu (pogoji za izdajo dovoljenja)

Predlagani člen v prvem odstavku določa pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, da lahko ministrstvo izda dovoljenje za izvajanje vesoljske dejavnosti. Mednarodna vesoljska zakonodaja nalaga državam, da izvajajo nadzor nad vesoljsko dejavnostjo, ki se izvaja v državi ali jo izvajajo državljani. Ta nadzor mora upoštevati usposobljenost upravljavca vesoljske dejavnosti ter vpliv dejavnosti na ljudi in okolje na Zemlji in v vesolju.

Pogoji, ki jih določa predlog zakona, so zato vezani na upravljavca in vesoljsko dejavnost. Upravljavec mora izkazati ustrezno strokovno usposobljenost, zadostno tehnično znanje s področja vesoljskih in sorodnih tehnologij ter svojo finančno sposobnost za izvajanje vesoljske

dejavnosti. Ministrstvo bo izpolnjevanje pogojev presojalo na podlagi prejetih dokazil v skladu z določbami iz uredbe, ki bo pripravljena na podlagi predloga zakona.

Vesoljska dejavnost mora dosegati standarde in smernice, razvite v okviru mednarodno priznanih standardizacijskih organizacij. Izpolnjevanje teh pogojev bo razvidno iz prejetih tehničnih specifikacij načrtovane vesoljske dejavnosti in priloženih dokazil ter ocene tveganja, ki jo bo moral upravljavec priložiti k predlogu za izdajo dovoljenja. Če iz dokazil ne bo razvidno, da vesoljska dejavnost dosega zgoraj omenjene standarde in smernice, bo ministrstvo na podlagi tehničnega sporazuma z Evropsko vesoljsko agencijo to zaprosilo za mnenje glede vesoljske dejavnosti v smislu izpolnjevanja teh pogojev, kot je navedeno v 9. členu predloga zakona.

Vesoljska dejavnost ne sme predstavljati nevarnosti za obrambo države, javni red, varnost ljudi in njihovega premoženja, obveščevalno-varnostno dejavnost države ali varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter ne sme negativno vplivati na javno zdravje, okolje in letalstvo. Upravljavec mora glede izpolnjevanja teh pogojev predložiti oceno tveganja, ki jo pripravi sam na podlagi tehničnih karakteristik vesoljskega objekta in predvidenega poteka dejavnosti.

Vesoljska dejavnost tudi ne sme biti v nasprotju z mednarodnimi pogodbami in pravili mednarodnega prava, kar pa na podlagi podatkov iz predloga oziroma na podlagi mnenja iz drugega odstavka 8. člena predloga zakona oceni komisija iz 10. člena predloga zakona.

Vesoljska dejavnost v večini primerov za upravljanje, izvajanje nadzora nad vesoljskim objektom in za delovanje uporablja radijske frekvence, razen kadar gre za plovilo izstrelitve. Da se različne vesoljske aktivnosti med seboj ne motijo, se postopek dodeljevanja radijskih frekvenc izvaja na mednarodni ravni v okviru ITU. Za pridobitev dovoljenja za vesoljsko dejavnost je treba dokazati, da vesoljska dejavnost predvideva uporabo takih frekvenc, ki so na voljo. To upravljavec dokazuje s pridobljeno odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc, izdano v skladu z zakonom, ki ureja elektronske komunikacije. Kadar je predmet vesoljske dejavnosti plovilo izstrelitve in ne satelit, to za svoje delovanje ne potrebuje frekvenc, zato se za to dejavnost ta pogoj ne uporablja.

V skladu s Smernicami ZN za zmanjševanje vesoljskih odpadkov mora upravljavec zagotoviti tudi ustrezno prenehanje dejavnosti na način, ki ne bo povzročil nepotrebnih dodatnih odpadkov v vesolju, ter po svojih najboljših močeh in v skladu s trenutno veljavnimi smernicami preprečiti nastajanje odpadkov v času obratovanja vesoljskega objekta zaradi neustreznih tehničnih karakteristik ali predvidene zasnove. Poleg tega mora vesoljska dejavnost predvideti vse ukrepe za omejevanje škodljivih okoljskih učinkov na Zemlji, v vesolju in škodljivih sprememb v atmosferi, če bi do njih lahko prišlo. Tudi glede tega bo lahko ministrstvo na podlagi 9. člena predloga zakona zaprosilo za mnenje Evropsko vesoljsko agencijo.

Upravljavec mora v predlogu sam z ustreznimi dokazili in s pripravljeno oceno tveganja izkazati, da izpolnjuje vse navedene pogoje, razen pogoja iz točke č), da vesoljska dejavnost ni v nasprotju z mednarodnim pravom. Ocena tveganja mora biti izdelana na podlagi najsodobnejših splošno priznanih strokovnih ugotovitev, kar pomeni, da sledi razvoju področja, ki je razvidno iz objave strokovnih člankov v znanstvenih revijah oziroma iz splošne uporabe v okviru večjih vesoljskih agencij, kot so Evropska vesoljska agencija, NASA, JAXA, ROSCOSMOS.

Tretji odstavek predlaganega člena določa, da bo Vlada Republike Slovenije z uredbo določila kriterije za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za izdajo dovoljenja, dokazila, ki se priložijo predlogu, in način izdaje dovoljenja.

K 6. členu (zavarovanje)

Izvajanje vesoljske dejavnosti je vedno povezano z določeno mero tveganja, pri čemer glede na mednarodnopravno ureditev za škodo, ki jo povzroči vesoljski objekt, odgovarja država izstrelitve. Država zato zahteva tudi sklenitev zavarovanja za tovrstno škodo, ki bo zagotovilo, da bo lahko država v primeru nastanka škode od upravljavca uveljavljala regresni zahtevek. Zavarovanje mora biti sklenjeno za škodo najmanj v višini 60.000.000 eurov za posamezni primer, kar je primerljivo z višino, določeno v drugih evropskih državah.

Ker predstavlja pridobitev zavarovanja precejšen strošek za upravljavca, se ne zahteva, da ima upravljavec zavarovanje sklenjeno že pred pridobitvijo dovoljenja, pač pa mora zavarovanje urediti pred izstrelitvijo vesoljskega objekta. Če tega ne stori, ministrstvo na podlagi 12. člena predloga zakona dovoljenje prekliče.

Predlagani člen v tretjem odstavku tudi določa, v katerih primerih ministrstvo opusti zahtevo za zavarovanje. Različne vrste vesoljskih dejavnosti predstavljajo različna tveganja za nastanek škode, za katero po mednarodnopravnih pravilih odgovarja država, pri čemer je to tveganje zelo majhno v primeru izstrelitve majhnega satelita (mikro ali nano satelita) brez lastnega pogona in nekoliko večje v primeru satelita z lastnim pogonom. Mednarodna vesoljska zakonodaja tudi loči med vesoljskimi objekti v nizkozemeljski orbiti in ostalimi orbitami. Za snemanje površja Zemlje so najprimernejše nizkozemeljske orbite, zato je zanje največ zanimanja. Glede na to morajo biti vsi sateliti v tej orbiti najpozneje po 25 letih odstranjeni. Poleg nizkozemeljske orbite štejejo med zaščitena območja še geostacionarna orbita, med 35.586 in 35.986 km nad zemeljskim ekvatorjem, ki omogoča stalno zvezo z istim področjem na Zemlji (kar je predvsem pomembno za telekomunikacijske satelite), ter orbite med 19.882 in 20.482 km, na katerih so locirani navigacijski sateliti, kot na primer Galileo. Predlagani člen našteva primere, v katerih je mogoče zavarovanje opustiti brez večjega tveganja za državo.

Dejavnosti brez lastnega pogona so manj problematične z vidika odškodninske odgovornosti države, saj v tem primeru upravljavec ne more vplivati na položaj vesoljskega objekta drugače kot pri sami izstrelitvi, pri čemer je tudi tu odvisen od ponudnika izstrelitve. Večina nizkozemeljskih orbit zagotavlja, da bo vesoljski objekt po določenem času kroženja začel izgubljati višino in bo sčasoma zgorel v atmosferi. V celoti zgorijo le manjši sateliti, po oceni Evropske vesoljske agencije so to sateliti z maso, manjšo od 150 kg. Ker se različni materiali odzivajo različno, zakon dovoljuje izjemo le za tiste satelite, ki so narejeni iz takih materialov, ki res v celoti izgorijo. Upravljavec v okviru izpolnjevanja pogoja d) to dokazuje z uveljavljenimi modeli priznanih vesoljskih agencij, ki izračunajo tveganje za nesrečo zaradi padca dela satelita na površje Zemlje. Ko gre za satelite, narejene iz materialov, ki v celoti zgorijo, mora biti to tveganje manjše od 1 : 10.000. Tak satelit ne sme biti del konstelacije, saj večje število satelitov v konstelacijah povečuje možnost trkov in s tem povečuje tveganje misije.

V primeru, ko je vesoljski objekt, ki je brez lastnega pogona, predviden za izstrelitev v orbite, ki so nad nizkozemeljsko orbito, je pomembno le, da ne posega v zaščitena območja telekomunikacijskih in navigacijskih satelitov. Ti sateliti ne zgubljajo več na višini, ker pa orbite niso več pretirano zanimive za uporabo, jih za zdaj po preteku delovanja satelita še ni treba odstranjevati.

Predlagani četrti odstavek tega člena določa vesoljske dejavnosti, ki predstavljajo nekoliko večje tveganje kot zgoraj opisane dejavnosti, kljub temu pa njihovo tveganje ni primerljivo s tveganjem, ki ga predstavlja izstrelitev velikega satelita, ki po koncu dejavnosti ob vstopu v

atmosfero ne zgori v celoti, ali pa celo izstrelitev raket, ki predstavljajo med vsemi vesoljskimi dejavnostmi največje tveganje.

Gre za naslednje vrste vesoljskih dejavnosti:

- a) Če je vesoljski objekt brez lastnega pogona, z maso manjšo od 150 kg, je del konstelacije največ pet satelitov, je predviden za izstrelitev v nizkozemeljsko orbito, ki še ni zasedena, in je izdelan iz takih materialov, ki zagotavljajo, da bo ob vstopu v atmosfero v celoti izgorel:

pri tej vrsti dejavnosti nekoliko povečano tveganje pomeni dejstvo, da gre za satelite v konstelaciji, kar pomeni, da so ti sateliti nekako med seboj povezani in delujejo kot en sistem. Samo tveganje je večje v obdobju po izstrelitvi, ko je več možnosti, da med njimi pride do trka. Ker gre za satelite brez pogona, v poznejši fazi ne predstavljajo več tveganja. Večje je število satelitov v konstelaciji, večje je lahko tveganje, zato je vključena omejitev petih satelitov.

- b) Če je vesoljski objekt z lastnim pogonom, z maso manjšo od 150 kg, ni del konstelacije, je predviden za izstrelitev v nizkozemeljsko orbito, ki še ni zasedena in je izdelan iz takih materialov, ki zagotavljajo, da bo ob vstopu v atmosfero v celoti izgorel:

vesoljski objekt iz te kategorije se od objektov iz točke a) tretjega odstavka tega člena zakona loči le po tem, da ima lasten pogonski sistem. Ta poveča tveganje vesoljske dejavnosti zaradi možnosti malomarnosti in človeške napake. To tveganje je največje ob samem začetku dejavnosti in se pozneje do precejšnje mere zmanjša. Ker je tveganje za nastanek škode v vesolju, za katero bi bila lahko odgovorna država, majhno, je zahteva po zavarovanju vesoljske dejavnosti v celotnem času trajanja dejavnosti nesorazmerna glede na potencialno možnost nastanka škode in bi lahko v celoti zavrla razvoj dejavnosti v Sloveniji.

- c) Če je vesoljski objekt z lastnim pogonom, z maso manjšo od 150 kg, predviden za izstrelitev v orbite, ki se nahajajo nad nizkozemeljsko orbito in ostane v orbitah, ki ne posegajo v geostacionarno orbito ali v orbite med 19.882 in 20.482 km:

vesoljski objekt iz te kategorije se od objektov iz točke b) tretjega odstavka tega člena zakona loči le po tem, da ima lasten pogonski sistem, tako kot v primeru objekta iz točke b) četrtega odstavka tega člena.

V zgoraj naštetih primerih (iz četrtega odstavka 6. člena predloga zakona) se zavarovanje za škodo, povzročeno z vesoljsko dejavnostjo, zahteva le za čas izstrelitve in eno leto po izstrelitvi vesoljskega objekta. S tem se pokrije najbolj rizičen del vesoljskih dejavnosti, hkrati pa se zmanjša strošek za upravljavce in s tem omogoči razvoj v vesoljski panogi.

Predlog zakona določa, da v primeru, da ima pravna oseba, ki izstreli vesoljski objekt, že sklenjeno zavarovanje, ki krije odškodninsko odgovornost upravljavca in odškodninsko odgovornost države v višini najmanj 60.000.000 eurov, dodatno zavarovanje ni potrebno, s čimer se izognemo dvojnemu zavarovanju, če do take situacije pride.

K 7. členu (ocena)

Ko ministrstvo prejme predlog upravljavca, pripravi oceno glede predlagane vesoljske dejavnosti. Ministrstvo oceni, ali bi lahko vesoljska dejavnost vplivala na letalstvo v zračnem prostoru Republike Slovenije. V tem primeru mora ministrstvo na podlagi tretjega odstavka 8. člena predlaganega zakona za mnenje zaprositi ministrstvo, pristojno za promet.

Ministrstvo oceni, za kakšno dejavnost gre. Če je iz ocene ministrstva razvidno, da gre za dejavnost iz tretjega ali četrtega odstavka 6. člena predlaganega zakona, ministrstvu ni treba zaprositi za mnenja iz prvega odstavka 8. člena predlaganega zakona, temveč komisija sama presodi izpolnjevanje pogojev iz 5. člena predlaganega zakona.

Ministrstvo pri obravnavi predloga upravljavca upošteva določbe ZUP.

K 8. členu (pridobitev mnenj)

Predlog zakona določa pristojne resorje, ki jih ministrstvo na podlagi ocene tveganja iz drugega odstavka 5. člena in ocene iz 7. člena predloga zakona pozove za mnenje, da vesoljska dejavnost ne predstavlja nevarnosti za obrambo države, javni red, varnost ljudi in njihovega premoženja, obveščevalno-varnostno dejavnost ali varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter ne bo negativno vplivala na javno zdravje, okolje in letalstvo ter ni v nasprotju z obveznostmi Republike Slovenije po mednarodnem pravu. Glede pogoja, da vesoljska dejavnost ne predstavlja nevarnosti za obveščevalno-varnostno dejavnost zunaj obrambnega področja, poda mnenje Slovenska obveščevalno-varnostna agencija, kar je v skladu z razdelitvijo pristojnosti. Za obveščevalno-varnostno dejavnost v okviru obrambnega področja je pristojno Ministrstvo RS za obrambo, zato je ta del že vključen v mnenje, ki ga glede vpliva na obrambo države poda to ministrstvo.

Vesoljske dejavnosti so lahko različnih oblik. Predlog zakona ne predvideva izvajanja izstrelitve z območja Republike Slovenije in ne določa pogojev za izstrelitvene ploščadi. Dejavnost, ki je predvidena, da se bo izvajala v Sloveniji, je izstrelitev majhnih satelitov. Sama izstrelitev bo potekala z mednarodnih izstrelišč (predvsem Francoska Gvajana), po koncu življenjske dobe pa bodo sateliti večinoma v celoti zgoreli v atmosferi. Obstajajo pa tudi kompleksnejše dejavnosti, v večjem obsegu, z uporabo nevarnejših propulzivnih sredstev, ki ob vstopu v atmosfero ne zgorijo v celoti in je zaključek dejavnosti zato bolj tvegan.

Za tiste vesoljske dejavnosti, za katere ni treba pridobiti zavarovanja v skladu s tretjim odstavkom 6. člena oziroma za katere je zahteva za zavarovanje zmanjšana v skladu s četrtem odstavkom 6. člena, ki so razmeroma varne aktivnosti, predhodnega mnenja pristojnih organov ni treba pridobiti. Gre za dejavnosti majhnih satelitov, ki ne predstavljajo velikega tveganja in pri katerih bi bilo neracionalno obremenjevati večje število uradnih oseb za podajo mnenja glede dejavnosti, ki realno ne posega na področje, glede katerega se mnenje podaja (npr. majhen satelit, ki leta nad Zemljino atmosfero, ne vpliva na okolje na Zemlji).

Ministrstvo preveri, ali vesoljska dejavnost ni v nasprotju z obveznostmi Republike Slovenije po mednarodnih pogodbah in pravilih mednarodnega prava na področju vesolja. Ministrstvo pa lahko ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, zaprosi za mnenje, če gre za vprašanja skladnosti vesoljskih dejavnosti s splošnim mednarodnim pravom ali z mednarodnimi obveznostmi v primarni pristojnosti ministrstva za zunanje zadeve. Če ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, ugotovi, da gre za vprašanja, ki so v njegovi pristojnosti, poda mnenje. Kadar pa ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, ugotovi, da ni pristojno, mnenja ne poda.

V primeru, ko bi vesoljska dejavnost lahko vplivala na letalstvo v zračnem prostoru Republike Slovenije, mora ministrstvo pred izdajo dovoljenja zaprositi za mnenje ministrstvo, pristojno za promet. Če se oceni, da bi vesoljska dejavnost lahko vplivala na vojaško letalstvo v zračnem prostoru Republike Slovenije, mora ministrstvo, pristojno za promet, predhodno pridobiti mnenje

ministrstva, pristojnega za obrambo. Če bi torej ministrstvo prejelo predlog za izdajo dovoljenja za izvajanje vesoljske dejavnosti, ki bi vključevala tudi kakršno koli aktivnost v zračnem prostoru Republike Slovenije, mora ministrstvo ne glede na vrsto in velikost vesoljske dejavnosti za mnenje zaprositi ministrstvo, pristojno za promet.

K 9. členu (mnenje Evropske vesoljske agencije)

Ker je standardizacija področja vesoljske tehnologije še v pripravljalni fazi, se od upravljavca ne pričakuje, da bo lahko za vsako vesoljsko dejavnosti predložil ustrezne certifikate o skladnosti s standardi. Predlog zakona zato teh dokumentov ne obravnava kot dokazilo za izkazovanje pogoja iz točke b) prvega odstavka 5. člena predloga. Če upravljavec ne razpolaga z ustreznimi certifikati, pridobljenimi od ustreznih akreditacijskih organov, ali drugimi uradnimi potrdili, ki bi izkazovali tehnično brezhibnost vesoljskega objekta (npr. uradne rezultate testov, ki jih izvedejo pred izstrelitvijo, s katerimi preverjajo stabilnost in odpornost vesoljskega objekta), lahko ministrstvo za mnenje zaprosi Evropsko vesoljsko agencijo. Ministrstvo predhodno na podlagi 11. člena Pridružitvenega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Evropsko vesoljsko agencijo (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 8/20) sklene tehnični sporazum z agencijo.

Ker je vesoljska dejavnost specifična, bo ministrstvo z Evropsko vesoljsko agencijo sklenilo tehnični sporazum, ki bo ministrstvu omogočil, da strokovnjake te agencije pooblasti za pregled izpolnjevanja pogojev o tehnični ustreznosti vesoljske dejavnosti (pogoja iz točk b) in e)). Stroške tega pregleda, ki znašajo okoli 2.000 eurov za majhen satelit in od 10.000 do 12.000 eurov za velik satelit, nosi upravljavec. Ko gre za vesoljski objekt, ki je bil razvit in v celoti dokončan v okviru projektov, ki jih financira in nadzoruje Evropska vesoljska agencija, se tak pregled ne izvaja, saj je upravljavec pri izdelavi takega objekta moral dosegati vse zahtevane standarde.

K 10. členu (komisija)

Ker gre za tematiko, ki je tehnično zahtevna in posega na več različnih področij, predlog zakona določa, da predlog za dovoljenje obravnava komisija petih članov. Komisijo imenuje minister, pristojen za tehnologijo.

Predsednik komisije in dva člana komisije sta iz ministrstva, pristojnega za tehnologijo, en član je predstavnik Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, saj vse vesoljske dejavnosti vključujejo znanost, en član pa glede na dejavnost zadevnega vesoljskega objekta prihaja iz resorja, ki je pristojen za področja, na katera posega izvajanje vesoljskega objekta. Če gre za raziskovalni satelit, je en član komisije iz ministrstva, pristojnega za znanost, če je satelit meteorološki, je en član komisije iz ministrstva, pristojnega za okolje, če gre za komunikacijski ali navigacijski satelit, je en član komisije iz ministrstva, pristojnega za promet, in če je satelit za opazovanje Zemlje, je en član komisije iz ministrstva, pristojnega za okolje, ali iz ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, skladno z osnovnim namenom vesoljskega objekta.

Predlagani člen v tretjem odstavku tudi opredeljuje, da komisija ne sme biti povezana z upravljavcem, kar predsednik in člani komisije dokazujejo z izjavo, hkrati pa morajo varovati kot zaupne vse podatke, dejstva in okoliščine, s katerimi se bodo seznanili pri opravljanju nalog. Vesoljske dejavnosti so večinoma zelo inovativne, zato je treba te informacije ščiti pred konkurenco, saj je ravno inovativnost posameznega projekta ključna za njegov uspeh.

Komisija oceni izkazano izpolnjevanje pogojev iz prvega odstavka 5. člena tega zakona, pri čemer upošteva:

- priložena dokazila in oceno tveganja iz drugega odstavka 5. člena predloga zakona;
- mnenja pristojnih resorjev iz 8. člena predloga zakona, kadar so ta potrebna, ter
- mnenje Evropske vesoljske agencije iz 9. člena, kadar ministrstvo zaprosi zanj.

Komisija v zvezi s posameznim predlogom poda mnenje o izpolnjevanju pogojev iz prvega odstavka 5. člena predloga zakona, ki ga posreduje ministru, pristojnemu za tehnologijo.

Organizacijo in način dela komisija določi v poslovniku.

K 11. členu (izdaja odločbe)

Na podlagi mnenja komisije iz 10. člena predloga zakona minister izda dovoljenje ali z odločbo zavrne predlog za dovoljenje.

K 12. členu (preklic dovoljenja)

Predlagani člen opredeljuje primere, v katerih ministrstvo dovoljenje prekliče. Do preklica dovoljenja lahko pride, kadar v roku petih let po izdaji dovoljenja vesoljski objekt ni izstreljen iz razlogov, za katere odgovarja upravljavec. Če pride do neizstrelitve satelita v tem obdobju zaradi morebitnih nesreč predhodnih raket ali zamikov izstrelitve zaradi različnih tehničnih, vremenskih ali drugačnih razlogov, na katere upravljavec nima vpliva, to ni razlog za preklic dovoljenja. Preklic dovoljenja je potreben, ker se v določenem obdobju že lahko spremenijo tehnične zahteve za izstrelitev vesoljskega objekta kot tudi druge okoliščine, ki lahko vplivajo na izdajo dovoljenja.

Preklic dovoljenja je potreben tudi, kadar predlog za izdajo dovoljenja vsebuje neresnične ali pomanjkljive informacije, ki so bistveno vplivale na odločitev o izdaji dovoljenja, če upravljavec pred izstrelitvijo ne sklene zavarovanja iz 6. člena tega zakona ali če upravljavec ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev dovoljenja.

Predlog zakona daje ministrstvu možnost, da dovoljenje prekliče tudi zaradi uresničevanja mednarodnih zavez ali obveznosti Republike Slovenije, če bi prišlo v času veljavnosti dovoljenja do takih sprememb mednarodne zakonodaje na tem področju, da bi bilo to nujno potrebno.

Če do preklica dovoljenja pride šele po izstrelitvi vesoljskega objekta, ima ministrstvo, na podlagi drugega odstavka predlaganega člena, možnost, da v svoji odločitvi o preklicu dovoljenja od upravljavca zahteva izvedbo ukrepov, ki se nanašajo na zagotovitev varnega prenehanja izvajanja vesoljskih dejavnosti, če je to tehnično izvedljivo, ali od upravljavca zahteva, da v celoti prenese vesoljske dejavnosti na drugega upravljavca z namenom nadaljevanja aktivnosti. Ta možnost je smiselna, kadar ne bi bilo racionalno ustaviti izvajanja vesoljske dejavnosti bodisi zaradi s tem povezanih visokih stroškov bodisi zaradi tega, ker ima vesoljska dejavnost družbeno koristne učinke.

Če je tehnično izvedljivo, lahko ministrstvo od upravljavca zahteva, da ta na primer izvede ukrepe za odstranitev vesoljskega objekta iz orbite v atmosfero ali iz aktivnih orbit. S tem se preneha izvajanje vesoljske dejavnosti in zmanjša obremenitev aktivnih orbit v vesolju v skladu

s Smernicami ZN za zmanjševanje vesoljskih odpadkov ter za omejevanje škodljivih okoljskih učinkov na Zemlji, v vesolju in/ali škodljivih sprememb v atmosferi.

V določenih primerih nista smiselna niti prenos dejavnosti na drugega upravljavca niti izvedba posebnih ukrepov za prenehanje vesoljskih dejavnosti, zato ta člen omogoča ministrstvu, da samo presodi, ali je ukrep iz točke a) oziroma b) drugega odstavka predlaganega člena potreben ali ne. V primeru, ko gre za vesoljsko dejavnost v obliki nano satelita (pod 4 kg) brez lastnega pogona, ki ima življenjsko dobo približno pet let, ni smiselno, da se ob preklicu dovoljenja izvajajo posebni aktivni ukrepi za prenehanje dejavnosti, saj ta ne ogroža nikogar in se bo v skladu s fizikalnimi zakoni zaključila sama ob izteku življenjske dobe na vnaprej predviden način.

Ministrstvo mora pred preklicem dovoljenja na podlagi tretjega odstavka 12. člena predloga zakona upravljavcu omogočiti, da v razumnem roku odpravi nepravilnosti. Rok za odpravo mora biti v ravnovesju z zahtevnostjo potrebnih ukrepov, ne sme pa biti daljši od enega leta. V primeru, ko obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi, za javni red in mir ali za javno varnost in premoženje večje vrednosti, je potrebno takojšnje ukrepanje, zato ministrstvo v tem primeru ne postavi roka za odpravo nepravilnosti, temveč dovoljenje takoj prekliče.

K 13. členu (prenos upravljanja vesoljskega objekta)

Predlagani člen določa, da ministrstvo dovoli prenos upravljanja vesoljskega objekta le v primeru, ko tudi nov upravljavec izpolnjuje pogoje iz točk a) in c) prvega odstavka 5. člena predloga zakona glede strokovne usposobljenosti, finančnih sredstev itd. Ministrstvo prav tako preveri, ali ima upravljavec, na katerega se namerava prenesti upravljanje vesoljskega objekta, sklenjeno zavarovanje v skladu s 6. členom predloga zakona. To je nujno zaradi zahtev, ki jih ima država na podlagi mednarodne zakonodaje v zvezi z nadzorom nad vesoljsko dejavnostjo.

Predlagani člen tudi ponuja podlago ministrstvu, da ne dovoli prenosa vesoljskega objekta, kadar se ta prenaša na upravljavca iz druge države, ni pa bil z zadevno državo sklenjen mednarodni sporazum glede ureditve odškodninske odgovornosti v skladu s Konvencijo o mednarodni odškodninski obveznosti za škodo, ki jo povzročijo vesoljska vozila (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 8/77). Ta možnost je v zakonu potrebna v izogib odškodninskim zahtevkom do Republike Slovenije za škodo, ki bi jo povzročil vesoljski objekt pod nadzorom tujega upravljavca, če bi prišlo do takega prenosa brez predhodne sklenitve mednarodnega sporazuma.

Predlagani člen predvideva postopek prenosa upravljanja vesoljskega objekta iz upravljavca, ki je državljan druge države ali pravna oseba s sedežem v drugi državi, na upravljavca, ki je državljan Republike Slovenije, oziroma na pravno osebo, ki ima sedež v Republiki Sloveniji. V tem primeru je prenos mogoč le v primeru, ko ministrstvo izda dovoljenje za prenos, če so izpolnjeni pogoji iz 5. člena in če ima upravljavec, na katerega se namerava prenesti upravljanje vesoljskega objekta, sklenjeno zavarovanje v skladu s 6. členom tega zakona.

III. REGISTER

K 14. členu (register)

Predlagani člen vzpostavlja register izstreljenih vesoljskih objektov, ki ga vzpostavi in vodi ministrstvo. Namen registra je zbiranje podatkov o izstreljenih vesoljskih objektih, ki so predmet tega zakona, posredovanje podatkov Združenim narodom za vpis v Register Združenih narodov v vesolje izstreljenih objektov in izvajanje nadzora nad vesoljskimi dejavnostmi v Republiki Sloveniji.

Drugi odstavek predlaganega člena določa, da gre za javni register, ki se vodi elektronsko.

Register je vzpostavljen zaradi upoštevanja pravil mednarodnega prava, ki zavezujejo Republiko Slovenijo. Konvencija o registriranju v vesolje lansiranih objektov (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 8/18) nalaga državam pogodbenicam obveznost vpisa vesoljskih objektov v register vesoljskih objektov, ki se vodi pri Združenih narodih. Namen registra je nadzor nad stanjem v vesolju, predvsem v najbolj uporabljenih Zemljinih orbitah. Register tako zagotavlja informacije o zasedenosti posameznih orbit, ki izvajalcem vesoljskih dejavnosti omogočajo, da svoje objekte varno umestijo v orbite ter s tem zmanjšajo možnost za trke in s tem povzročanje vesoljskih odpadkov. Za vpis v mednarodni register vesoljskih objektov pri Združenih narodih je skladno z zgoraj navedeno konvencijo potrebno vesoljski objekt prej vpisati v nacionalni register vesoljskih objektov. V skladu s to konvencijo se Republika Slovenija šteje za državo registracije, če je vesoljski objekt vpisan v register, vzpostavljen s predlaganim zakonom.

Predlagani četrti odstavek opredeljuje, da se v register po izstrelitvi vpišejo vesoljski objekti, ki so predhodno od ministrstva prejeli dovoljenje. V register se vpišejo tudi taki vesoljski objekti, ki jih v obratovanje s strani tujih fizičnih ali pravnih oseb prevzamejo slovenske fizične ali pravne osebe in glede katerih je bil pred prenosom sklenjen mednarodni sporazum z državo, ki je imela pred tem vesoljski objekt vpisan v svoj register.

Predlagani peti odstavek določa dolžnost upravljavca, da predloži vse potrebne podatke za vpis v register in rok za posredovanje teh podatkov. Vpis v register je predviden po izstrelitvi in utirjenju vesoljskega objekta v stalno orbito, do česar lahko pride tudi skoraj mesec po izstrelitvi, zato je rok, v katerem morajo upravljavci predložiti podatke, 30 dni po izstrelitvi.

Predlagani šesti odstavek določa potrebne podatke, ki morajo biti vpisani v register, pri čemer so podatki vpisa odvisni tudi od vrste vesoljskega objekta. V primeru satelita je treba vpisati vse podatke, ki se pozneje vpišejo tudi v register vesoljskih objektov pri Združenih narodih. V primeru izstrelitve plovila, ki ne kroži po orbiti, se vpisujejo vsi drugi podatki, razen orbitalnih podatkov, in v primeru plovila, ki ne uporablja frekvenc, tudi ne podatki o izdani odločbi o dodelitvi radijskih frekvenc.

Vesoljski objekt pridobi registracijsko oznako po izstrelitvi s strani Odbora za vesoljske raziskave (COSPAR) Mednarodnega sveta za znanost (ICSU). Upravljavci morajo skladno z zakonom, ki ureja elektronske komunikacije, pridobiti odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc in izpis Glavnega mednarodnega frekvenčnega registra o končani mednarodni koordinaciji v skladu s pravilnikom, ki ureja radiokomunikacije ITU.

Zaradi večje preglednosti se v register vpisuje tudi status vesoljskega objekta. Ta je lahko delujoč, delno delujoč, nedelujoč, odstranjen in prenesen z mednarodnim sporazumom.

Glede na namen centralnega registra Združenih narodov, da so zbrani natančni podatki o vesoljskih objektih v vesolju, je treba sporočati vsakršno spremembo teh podatkov, kar je določeno v sedmem odstavku.

Predlagani osmi odstavek v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – upb) opredeljuje namen zbiranja osebnih podatkov v registru. Ti se v registru pojavijo le v primeru, ko je upravljavec ali lastnik vesoljskega objekta fizična oseba. Ker se podatki v registru skladno z Uredbo o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva (Uradni list RS, št. 42/17) hranijo trajno, se trajno hranijo tudi pripadajoči osebni podatki.

Predlagani deveti odstavek zakona določa še posredovanje podatkov Generalnemu sekretariatu Združenih narodov, kar poteka v skladu z mednarodnimi pravili prek Stalnega predstavništva Republike Slovenije pri Združenih narodih.

Predlagani deseti odstavek tudi navaja, da se način vodenja registra podrobneje opredeli v uredbi, ki jo izda Vlada Republike Slovenije.

IV. OBVEZNOSTI UPRAVLJAVCA

K 15. členu (obveznost obveščanja)

Predlagani člen določa dolžnosti upravljavca glede obveščanja ministrstva. Prvi odstavek predlaganega člena določa, da mora upravljavec v roku osmih dni pisno obvestiti ministrstvo o dogodkih ali dejstvih, ki bi lahko vplivali na veljavnost izdanega dovoljenja. Prav tako mora ministrstvo obvestiti, če je prišlo do sprememb, ki bi vplivale na izpolnjevanje pogojev, na podlagi katerih je bilo dovoljenje izdano.

Drugi odstavek 15. člena predloga zakona določa, da mora upravljavec ministrstvo nemudoma obvestiti o obstoju nesreče ali nevarnosti, ki ogroža varnost ljudi, okolje, vzdrževanje javnega reda in nacionalno varnost. Ta določba je vključena zaradi preprečitve omenjenih nesreč ali nevarnosti oziroma omejitve njihovih posledic. Potrebna je tudi zato, ker je država v skladu z mednarodno vesoljsko zakonodajo dolžna poročati drugim izvajalcem vesoljskih aktivnosti o potencialnih grožnjah, ki bi jo njena aktivnost lahko pomenila zanje. Poleg tega ta odstavek upravljavcu nalaga obveznost, da zagotovi primerne ukrepe, da se preprečijo ali v čim večji meri omejijo posledice nesreče ali nevarnosti, in o teh ukrepih pisno obvesti ministrstvo.

Predlagani tretji odstavek 15. člena določa, da mora upravljavec ministrstvo v osmih dneh pisno obvestiti o vseh okoliščinah, ki onemogočajo upravljanje ali operativni nadzor nad vesoljskim objektom, oziroma o vsaki spremembi vesoljske dejavnosti ali njenem prenehanju.

Ob obveščanju o potencialni možnosti, da pride do nesreče ali celo do nevarnosti, ki bi lahko ogrozila varnost ljudi, okolja, vzdrževanje javnega reda in nacionalne varnosti, zakon ne zahteva pisnega obveščanja, saj lahko pride do situacije, v kateri je potrebno hitro ukrepanje, in je zato bolj pomembno, da je informacija sporočena hitro, kot pa v kakšni obliki je sporočena. Za vsa ostala obveščanja se zaradi lažjega vodenja evidence in sledljivosti zahteva, da so opravljena pisno.

V. ODGOVORNOST ZA ŠKODO

K 16. členu (odgovornost za škodo in pravica države do povrnitve škode)

Predlagani člen ureja, kako se obravnava odgovornost za škodo, ki nastane zaradi izvajanja vesoljske dejavnosti. Konvencija o mednarodni odškodninski obveznosti za škodo, ki jo

povzročijo vesoljska letala (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 9/77), v 4. členu ločuje med škodo, ki jo povzroči vesoljski objekt na površini Zemlje ali zrakoplova v letu, ter škodo, ki jo vesoljski objekt povzroči v vesolju. V prvem primeru velja objektivna odgovornost, v drugem primeru pa je odgovornost krivdna. Predlagani člen uporablja enaka načela tudi za odgovornost upravljavca vesoljske dejavnosti.

Na podlagi Pogodbe o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in uporabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/19), in Konvencije o mednarodni odškodninski obveznosti za škodo, ki jo povzročijo vesoljska letala (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 9/77), lahko ob nastanku škode s strani vesoljskega objekta, vpisanega v slovenski register vesoljskih objektov, po zgoraj opredeljenih načelih druge države od Republike Slovenije zahtevajo izplačilo odškodnine za povzročeno škodo. Poleg tega lahko tudi tretja oseba, ki ji je povzročena škoda, vložiti tožbo zoper Republiko Slovenijo.

V primeru nastanka škode v vesolju se v praksi zelo težko dokazuje odgovornost za nastalo škodo. Do zdaj do takega primera še ni prišlo.

Tretji odstavek daje Republiko Sloveniji podlago, da ima, kadar mora izplačati odškodnino za škodo, ki jo je povzročil vesoljski objekt, pravico uveljavljati povračilo izplačane odškodnine za škodo od upravljavca. Višina regresnega zahtevka je navzgor omejena z minimalno skupno zavarovalno vsoto v višini 60.000.000 eurov. Omejitev regresnega zahtevka je vključena zaradi zaščite upravljavca vesoljske dejavnosti, s čimer Republika Slovenija spodbuja konkurenčnost in razvoj te nišne industrije.

Četrti odstavek določa primere, v katerih ta omejitev višine regresnega zahtevka ne velja, in sicer če je škoda povzročena namenoma, iz velike malomarnosti ali zaradi neizpolnjevanja pogojev za pridobitev dovoljenja ali siceršnjega ravnanja v nasprotju z določbami zakona.

VI. NADZOR

K 17. členu (nadzor nad izvajanjem zakona)

Predlagani člen določa, da nadzor nad izvajanjem zakona in podzakonskih predpisov izvaja ministrstvo. Za namene nadzora mora imeti ministrstvo dostop do poslovnih prostorov in naprav, potrebnih za izvajanje dejavnosti, omogočen pa mora biti tudi vpogled v poslovno dokumentacijo in vse zahtevane informacije.

VII. KAZENSKÉ DOLOČBE

K 18. členu (prekrški)

V predlaganem členu so določeni prekrški pri izvajanju vesoljskih dejavnosti, katerih namen je preprečiti izvajanje vesoljske dejavnosti v nasprotju s tem zakonom in s tem zagotoviti ustrezen nadzor države nad to dejavnostjo. Globa se zaračuna tako pravni osebi, samostojnemu podjetniku posamezniku, posamezniku, ki samostojno opravlja dejavnost, oziroma posamezniku

fizični osebi kot tudi odgovorni osebi pravne osebe ali odgovorni osebi samostojnega podjetnika posameznika.

Zneski glob so postavljeni na izbrano višino, ker ima lahko nespoštovanje določb zakona za Republiko Slovenijo potencialno tudi velike finančne posledice. Če bi upravljavec vesoljske dejavnosti kršil določbe predlaganega zakona z namenom izogibanja nadzoru ter izvajanju vesoljske dejavnosti brez dovoljenja in potencialno tudi brez ustreznih strokovnih usposobljenosti, potrebnega zavarovanja ali izvajanja ustreznega nadzora nad vesoljsko dejavnostjo, bi to pomenilo večje tveganje za nastanek nesreče, pri kateri bi lahko prišlo do škode. Za to pa bi po mednarodnem pravu odgovarjala Republika Slovenija.

K 19. členu (višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Ta člen omogoča, da se za kršitve po tem zakonu tudi v hitrem postopku izreče globa, višja od najnižje predpisane.

VIII. PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

K 20. členu (izdaja podzakonskega predpisa)

Najpozneje v dveh mesecih po uveljavitvi tega zakona bo sprejeta uredba, ki bo določala vsebino predloga za pridobitev dovoljenja in kriterije za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev, predpisala dokazila, ki jih bodo morali predložiti upravljavci, in uredila način izdaje dovoljenja. Poleg tega bo podrobneje uredila način vodenja registra.

K 21. členu (uporaba določb za vesoljske dejavnosti, ki se že izvajajo oziroma se bodo začele izvajati v roku dveh mesecev po uveljavitvi tega zakona)

Ta člen določa obravnavo vesoljskih dejavnosti, ki so se začele pred uveljavitvijo zakona, saj so nekateri vesoljski objekti bili izstreljeni že pred uveljavitvijo zakona.

Ker Republiko Slovenijo zavezujejo mednarodno pravne pogodbe na področju vesolja, mora tudi v primeru teh satelitov izvajati nadzor in urediti vpis v register. Zato zakon vsebuje določbo, ki upravljavcem že izstreljenih vesoljskih objektov nalaga obveznosti glede vpisa v register, nadzora, prenosa dejavnosti in kazenskih določb.

Člen predvideva enako obravnavo tudi za vesoljske dejavnosti, za katere je predvidena izstrelitev v vesolje v roku dveh mesecev po začetku uveljavitve tega zakona. Na sam termin izstrelitve upravljavci ne morejo vplivati. Če bi bila izstrelitev predvidena na primer v dveh tednih od uveljavitve zakona in ministrstvo ne bi moglo tako hitro izdati dovoljenja, bi to lahko upravljavcu, ki že ima sklenjeno pogodbo z izvajalcem izstrelitve, povzročilo številne resne posledice (strošek za izstrelitev, onemogočenje pravočasne izstrelitve, strošek prevoza in priprave na izstrelitev, če bi se odločil, da ne nadaljuje z izstrelitvijo, oziroma bi bil avtomatsko v prekršku, če bi z izstrelitvijo nadaljeval).

K 22. členu (začetek veljavnosti)

Predlaga se, da začne zakon veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne dva meseca od uveljavitve tega zakona, kar je rok, v katerem bo v skladu z 20. členom sprejet ustrezen podzakonski predpis.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

(razlogi in posledice, zaradi katerih se predlaga nujni ali skrajšani postopek, razen za predlog zakona o ratifikaciji mednarodne pogodbe, ki se v skladu s 169. členom Poslovnika državnega zbora obravnava po nujnem postopku)

VI. PRILOGE

- (11) osnutki podzakonskih predpisov, katerih izdajo določa predlog zakona (minimalni standardi so v prilogi 4 Navodila za izvajanje Poslovnika Vlade Republike Slovenije št. 10),
- (12) MSP-test (za celovito presojo posledic na gospodarstvo, predvsem za mala in srednje velika podjetja, je pri pripravi vseh predlogov zakonov, z izjemo zakonov iz petega odstavka 8.b člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije, obvezna uporaba MSP-testa),